

**Az építési közbeszerzési eljárás a 2011. évi CVIII. törvény
fényében**

Jelige: Jeromos

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	1
I. BEVEZETŐ GONDOLATOK	3
II. A HAZAI KÖZBESZERZÉS TÖRTÉNETE.....	5
III. A KÖZBESZERZÉS MEGÍTÉLÉSE ÉS A GAZDASÁGBAN ELFOGLALT SZEREPE MAGYARORSZÁGON	7
III.1. A közbeszerzésről általában.....	7
III.2. A közbeszerzés megítélése Magyarországon	7
III. 3. A gazdaság és az építőipar helyzete Magyarországon.....	10
IV. A JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET BEMUTATÁSA.....	13
IV.1. A 2011. évi CVIII. törvény bemutatása.....	13
IV.2. A jogszabály alapelvei.....	15
IV.3. A Kormány rendeletek	16
IV.4. Az építési közbeszerzési eljárás fogalma.....	16
V. AZ ÉPÍTÉSI KÖZBESZERZÉSI FOLYAMAT ÁLLOMÁSAI.....	18
V.1. A becsült érték és a rendelkezésre álló összeg.....	18
V.2. A kizáró okok	20
V.3. Dokumentáció kiváltása és közös ajánlattétel.....	23
V.4. Alvállalkozók kezelése	25
V.5. Pénzügyi és gazdasági alkalmasság.....	27
V.6. Műszaki-szakmai alkalmasság	29
V.7. Kiegészítő tájékoztatás	34
V.8. Hiánypótlás.....	36
V.9. Egyéb.....	36
VI. KONKLÚZIÓ	39
VII. IRODALOMJEGYZÉK.....	40

VIII.	FÜGGELÉK.....	43
--------------	----------------------	-----------

I. BEVEZETŐ GONDOLATOK

Dolgozatomban azt kívánom bemutatni, hogy a jelenlegi Magyarországi jogszabályi környezetben hogyan alkalmazzuk a 2011. évi CVIII. törvény a közbeszerzésekről (továbbiakban: új Kbt.) építési beruházásokra vonatkozó részeit a gyakorlatban, illetve milyen lehetőségek merülnek fel a jogszabály és kapcsolódó rendeletek egyszerűsítése felé.

Az új Kbt. 2012. január 1-én lépett hatályba, ezért felmerülhet a kérdés, hogy érdemes-e egyből a jogszabály egyszerűsítésének lehetséges irányával foglalkozni. A válasz egyértelmű igen. Annak ellenére, hogy az új jogszabály hatályba lépett, továbbra is maradtak olyan állomások az építőipari közbeszerzési eljárásnak, amelyek további egyszerűsítésével a gazdaság egyik alappillére adó építőipar termelési volumene újra felfelé ívelő szakaszba léphetne.

Az utóbbi években jelentős változások mentek végbe Magyarországon nemcsak a jogszabályi környezet tekintetében, hanem a gazdasági és politikai életben is. A változások már önmagukban is reményt keltőek, főleg, amikor egy hosszú távú stagnálásnak vetnek véget. Ez a stagnálás volt jellemző a közbeszerzési területre hazánkban az elmúlt években, mely a jogszabály elavult jellege miatt alakult ki, és amit különböző törvénymódosításokkal szerettek volna feloldani. Szerencsére a megannyi visszajelzés a szakértők, a kamarák, az ajánlatkérők és az ajánlattevők oldaláról meghozta gyümölcsét és megalkották a teljesen új jogszabályt, az új Kbt.-t, amit nagy várakozás előzött meg. A törvény megalkotásának kezdetétől elmondható azonban, hogy a jogszabályalkotók a Kbt. kidolgozásakor nem vettek fel komoly kapcsolatot a kamarákkal, az építőipar képviselőivel és egyéb szervezetekkel, illetve a törvényre vonatkozó javaslataikat csak részben fogadták el és építették be a jogszabályba. Így alakulhatott ki az a helyzet, hogy a legújabb jogszabály is tartalmaz olyan régi elemeket, amelyek továbbra is nehézkessé és bonyolulttá teszik az építési közbeszerzési eljárást, elriasztva annak alkalmazásától sok gazdasági szereplőt.

Dolgozatomban a legnagyobb hangsúlyt az építési közbeszerzési folyamat egyes állomásainak bemutatása kap, a vonatkozó jogszabályok bemutatásával és értelmezésével karöltve. Itt ki szeretnék térni arra is, hogy milyen ellentmondásokba ütköznek ugyanazon helyzetet szabályozni kívánó különböző rendeletek és jogszabályok. Az ellentmondások bemutatását követően pedig javaslatot teszek azok feloldására illetve a megoldott helyzet gyakorlatban való bemutatására. Céлом pályamunkámmal az, hogy egy lehetséges új irányt

vázoljak fel az építési beruházásokra vonatkozó közbeszerzési eljárások egyszerűsítése felé az ajánlattevők oldaláról nézve.

II. A HAZAI KÖZBESZERZÉS TÖRTÉNETE

A közbeszerzések történetének vizsgálatakor megállapítható, hogy a versenyeztetés és a legjobb ajánlat kiválasztásának gyakorlata egészen az ókorig nyúlik vissza. Sőt ezen a téren is, mint nagyon sok más területen a rómaiak jártak élen leginkább a példaértékű gyakorlat kialakításában, amikor az egyes építési beruházásokat versenyeztetési eljárások keretében osztották ki a legjobb ajánlatot tevőknek.¹ Bár itt még nem beszélhetünk szigorúan vett közbeszerzésről, mégis olyan értelemben érdemes visszatekinteni az ókorra, hogy meglássuk azt, hogy a versenyeztetési eljárás milyen régóta foglal el központi szerepet az országok társadalmi-gazdasági életében.

A magyarországi közbeszerzés történetére kitérve elmondható, hogy szigorúan vett közbeszerzésről nem beszélhetünk a polgári kor előtti időszakban. Ennek ellenére a 15-16. századtól a hadiadó fokozatos bevezetésével a pénzbeli szolgáltatások is egyre nagyobb teret kaptak. Az ipari forradalom következtében kialakuló kapitalista gazdasági rendszer megkövetelte az anyagi juttatások – adók – beszedését. Ezt követően pedig már egyenes út vezetett a közpénzekből történő beszállítások szabályozása felé. Ezen tények ismeretében megállapítható, hogy a közbeszerzés, mint eljárás az akkora közvagyon kezelésére jött létre, amelynek átláthatósága és ellenőrizhetősége már nehézségekbe ütközött volna.

Magyarországon a II. világháborút megelőzően négy törvénycikket érdemes megemlíteni, amelyek a közszállításokat szabályozták. Az 1897. évi XX. törvénycikket, az 1907. évi III. törvénycikket, az 1923. évi XI. törvénycikket és az 1931. évi XXI. törvénycikket.² A magyar jogrendszerben elsőként megjelenő, a közbeszerzési szabályozáshoz hasonlatos törvény az állami számvitelről szóló 1897.évi XX. törvénycikk volt. A törvény a versenyeztetési eljárás alapjait fektette le és a kivételekről szóló része nagyban hasonlít a mai jogszabályokban lefektetett kivételekhez.³ Hiányossága a törvénynek, hogy nem tisztázza, hogy mely esetekben kell a közbeszerzési eljárást választani, így minden állami szerződéskötést versenyeztetési eljárás lefolytatásához köt. Az 1907. évi törvénycikk a hazai ipar fejlesztéséről a hazai szabályozás fejlődésének következő lépcsőjeként, már bővebben foglalkozik a beszerzésekkel, és a teljes második fejezetét a közszállítások szabályozásának szenteli. A földmunkások vállalkozó szövetkezeteinek állami támogatásáról

¹Fribicz Gabriella (szerk.): Közbeszerzés, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2004. 16.

²Farkas Csaba – Kasza Péter Ferenc: A közbeszerzés hazai szabályozásának fejlődése, Acta Universitatis Szegediensis Acta Juridica et Politica, Tom. LXVII., Fasc. 6., Szeged, 2005. 3-10.

³Fribicz Gabriella (szerk.): i. m. p. 18.

szóló 1923. évi XI. törvénycikk értelmében a földmunkás szövetkezeteket előnyben részesítették a közmunkába való jelentkezésük esetén, illetve ajánlataikat is kiemelt figyelemben részesítették a többi árajánlat között. Végül az 1931. évi XXI. törvénycikk az iparfejlesztésről az első olyan jogszabály, amely már a jelen korban hatályos közbeszerzési törvényhez hasonlóan részletezi a törvény alanyi hatályát és az előző törvényekhez képest sokkal átfogóbb képet ad a közbeszerzések hazai szabályozása terén. Például meghatározza, hogy kinek a hatáskörébe tartozik a magyarországi közbeszerzés irányítása.

A II. világháborút követően a gazdaságot és a politikát is eleinte a pártharcok majd később a tervgazdálkodás határozta meg. Az állami kézbe került vállalatok ajánlattevői és ajánlatkérői oldalon is megjelenhettek. Az eljárások tisztasága és az ajánlatok közötti verseny fel sem merülhetett. A rendszerváltást követően minden téren jelentős változások kezdődtek, Magyarország is elkezdett a piacgazdaság irányába haladni. Az első közbeszerzési törvényünk a közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL. törvény 1995. november 1-én lépett hatályba. A jogszabály célja az volt, hogy a közpénzekből megvalósuló beszerzések átláthatóvá váljanak, a verseny pedig tiszta legyen. Az Európai Unióhoz való csatlakozás egyik fontos állomása volt az uniós irányelveknek megfelelő közbeszerzési törvény megalkotása. A törvény más források hiányában az uniós közbeszerzési gyakorlatra tudott csak támaszkodni. A 2003. évi CXXIX. törvény a közbeszerzésekről már a közösségi joggal teljes összhangban született meg, a jogszabály céljai között szerepelt például a közös belső piac megteremtése közösségi szinten. Azonban a jogharmonizáció folyamatos alkalmazkodást igényelt hazánktól, ezért a törvényt is rendszeresen kellett az aktuális uniós elvekhez igazítani, ami az említett Kbt.-t idővel alkalmazhatatlanná tette. A túl sok módosítás következtében már nem volt követhető melyik eljárásra melyik szabályok vonatkoznak pontosan, és nagyon nehézkessé tette a közbeszerzési eljárások lefolytatását. Ez a helyzet hívta életre az új közbeszerzési törvény megalkotásának igényét.

III. A KÖZBESZERZÉS MEGÍTÉLÉSE ÉS A GAZDASÁGBAN ELFOGLALT SZEREPE MAGYARORSZÁGON

III.1. A közbeszerzésről általában

Minden ország a saját fejlődési útját járja be közbeszerzési eljárásának kialakításakor. Ennek ellenére vannak általánosan elfogadott alapelvei a közbeszerzési gyakorlatnak, amelyek a közbeszerzés megfogalmazásakor egyértelművé válnak. A közbeszerzés segítségével a megtermelt majd pedig újra szétosztott javakból mindenki részesedik újra – még ha közvetetten is – és persze mindenki láthatja, és ezáltal ellenőrizheti, a közpénzek jogszerű felhasználását. Az előbbi két mondat összefoglalja a közbeszerzés alapelveit: átláthatóság, nyilvánosság, ellenőrizhetőség.

Az alapelvek megfogalmazása mellett azonban nem szabad elfelejteni, hogy az országok közbeszerzési gyakorlata nagyban függ a társadalmi és gazdasági fejlettségüktől, a szakértői csoportok bevonásától, a civil szféra befolyásától is. Összességében azt mondhatjuk, hogy „egy kor közbeszerzési gyakorlatát mindig az adott kor gazdasági-társadalmi viszonyai határozzák meg. Az aktuális közbeszerzési gyakorlat, attól függően, hogy az érintett szakemberek – jogászok, közgazdászok, kereskedők, hivatalnokok – hogyan viszonyulnak koruk kihívásaihoz, lehet „haladó”, már egy fejlettebb gazdaságot feltételező, és fordítva: lehet retrográd, visszahúzó is.”⁴ Amikor tehát egy ország közbeszerzési gyakorlatát vizsgáljuk, nem lehet figyelmen kívül hagyni az uralkodó gazdasági-társadalmi és jogi viszonyokat sem. Az előzőek fényében Magyarország közbeszerzési eljárásának elemzését sem lehet a gazdasági-társadalmi viszonyok bemutatása, elemzése nélkül elvégezni.

III.2. A közbeszerzés megítélése Magyarországon

Magyarországon a közbeszerzést még mindig kifejezetten bizalmatlan légkör övezi a gazdasági szereplők részéről. A kutatások azt igazolják, hogy a vállalatok túlnyomó többsége még az Uniós forrásból származó pályázati pénzek egy részéről is lemond azért cserébe, hogy

⁴Dr. Perczel Zsófia: A közbeszerzés története. <http://www.perczelzsofia.hu/kozbeszerzesi-kalauz/36-a-kozbeszerzes-toertene> (2012.08.10.)

ne kelljen közbeszerzést lefolytatniuk, amikor azt az összeghatár megkívánná.⁵ A Magyar Gazdaságfejlesztő Központ adatai szerint a cégek „önmérsékletet” tanúsítanak, és nem vállalják a közbeszerzéssel járó bonyodalmakat. Bár a cikk írója szerint a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség nem vezet arról kimutatást mekkora azoknak a cégeknek az aránya, akik inkább elkerülik a közbeszerzési eljárás lefolytatását, de a megkérdezett független szakemberek egyöntetű válasza beszédes: ez az arány nagy valószínűséggel a 100 % felé hajlik.

A közbeszerzés helyzetéről készített felmérést az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) is 2010-ben. Az EBRD 2011 májusában publikálta a hatáskörébe tartozó országok közbeszerzési gyakorlatáról (PP – public procurement) készült felmérését, melyben Magyarországot különösen jó pozícióba helyezte a régió többi országai között.⁶ A jelentés két részből áll, első részében a jogi környezetet vizsgálja, és magát a közbeszerzési törvényt. Ezek alapján Magyarország a 100 pontból 91-et kapott és az első helyen végzett a többi ország összehasonlításában. *(Függelék – 1. mell.)*

Az EBRD tanulmány kiemeli, hogy a Közbeszerzések Tanácsa (2010-ben) független szervként működik, felügyeli a teljes közbeszerzési eljárást, a kiírástól a szerződés teljesítéséig. A Tanács az Országgyűlésnek felelős, és a jogorvoslati eljárásokat független szervként felügyeli és bonyolítja. Külön méltatják, hogy a Tanács felel a Közbeszerzési Szemle kiadásáért is, amelyben az aktuális állásfoglalások mellett iránymutatásokat is közölnek az ajánlatkérők és ajánlattevők felé, segítve ezzel is az eljárások könnyebb menetét.

Megemlítik a kizáró okok helyes megválasztását, mellyel már az eljárás legelején egyértelműen ki lehet zárni azokat az ajánlattevőket, akik nem alkalmasak a szerződés teljesítésére. Két fő kizáró okot emel ki a tanulmány:

- a) végelszámolás vagy csődeljárás illetve felfüggesztett tevékenység
- b) lejárt adó-, vámfizetési vagy társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség, hamis adatszolgáltatás korábbi közbeszerzésben

További pozitívként említi meg a jelentés, hogy átláthatóvá és egyértelművé teszi az eljárást az is, hogy többféle eljárásfajtából választhatnak az ajánlatkérők.

⁵Csaba Ferenc: A vállalatok túlnyomó többsége elkerüli a közbeszerzést.
<http://www.vg.hu/vallalatok/reflektorban/a-vallalatok-tulnyomo-tobbsege-elkeruli-a-kozbeszerzest-376141>
(2012.07.27.)

⁶ EBRD 2010 Regional Assessment of Public Procurement Legal Frameworks, 2011.

Az EBRD tanulmány ebben a részben mutatja be a jogorvoslati eljárások megítélését is, melyben szintén magas pontszámot – 90 – ért el hazánk, bár itt már több ország is megelőzte. Azonban érdekes, hogy míg ezek az országok a jogszabályi környezet tekintetében az utolsók voltak az előző táblázatban, a jogorvoslati rendszer hatékonyságát tekintve maximális – 100 pontos – eredményt értek el. *(Függelék – 2. mell.)*

Negatívumként említi az EBRD tanulmány az e-közbeszerzés és az elektronikus levelezés, illetve a fax használatának háttérbe szorulását, mely a közbeszerzés hatékonyságát hátráltatja. Javaslatként olvashatjuk, hogy további hatékonysági és a gazdaságot valóban élénkítő intézkedéseket kellene elfogadni, valamint az ajánlatkérők nagyobb mértékű elszámoltathatósága felé is lépéseket kell tenni.

Az EBRD tanulmány másik része a közbeszerzés gyakorlati oldalát vizsgálta. Az itt elért eredményeket összehasonlítva az első részben született pontokkal azt mondhatjuk, hogy a dolgozatomban már említett magyarországi gazdasági szereplők véleményét tükrözi. A közbeszerzési eljárások minősége a gyakorlatban a 100-ból 77 pontot kapott, bár ki kell emelni, hogy ez is a közepes-magas szint közé esik, ami Magyarországot így is az egyik legfejlettebb EBRD országgént jellemzi a közbeszerzését tekintve. *(Függelék – 3. mell.)*

Ennek ellenére fontos megjegyezni, hogy hazánkban a közbeszerzés gyakorlati területén vannak még hiányosságok. Habár a jogszabályi környezet megfelelő az alkalmazását tekintve fejlődünk kell. Különösen a hatékonyság és a gazdaságosság területén szükséges az előremutató intézkedések meghozatala. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az elektronikus közbeszerzésre, az e-mail és fax útján történő kapcsolattartásra, a dokumentációk rugalmasabb kezelésére, az ajánlatok elektronikus benyújtásának bátorítására és elfogadására. A jogorvoslati tárgyalásokat teljes egészében nyilvánossá kell tenni, és megkülönböztetett figyelmet kell szentelni a bírák függetlenségére és elszámoltathatóságára.

Az EBRD tanulmány külön felmérésben értékeli az országok joghézagjait is, melyben Magyarország az egyes intézmények megoszlásában 10-24 % között „teljesített”. Magas százalékpontot kapott a bürokratikus rendszer, mely nehezíti és bonyolulttá teszi az eljárások lefolytatását, melyet leginkább nehezítenek idehaza is a gazdasági szereplők. A legmagasabb és egyben a legrosszabb százalékot a gyakorlatban megvalósuló hatékonyság kapta több mint 23 %-al.

A felmérés adatait elemezve egyértelművé válik, hogy Magyarországon az eddig kidolgozott közbeszerzési törvények megfelelő keretet biztosítottak ahhoz, hogy a közbeszerzés nyugat-európai szintűvé váljon hazánkban. A probléma nem a jogszabályi környezettel, a jogszabály alkotók hozzáértésével van, hanem a gyakorlat kiforratlanságával és sokszor a szándékkal. Ezért fontos a társadalmi hozzáállást is formálni és mindkét oldalról – ajánlatkérői és ajánlattevői is – felelősségteljes és jogkövető hozzáállást mutatni az eljárások lefolytatásakor.

III. 3. A gazdaság és az építőipar helyzete Magyarországon

Magyarország gazdasági helyzetét is, mint minden más országét, jelenleg markánsan befolyásolja a gazdasági válság. A GKI Gazdaságkutató Zrt. negyedéves elemzésekben teszi közzé az eltelt 3 hónap adatait és veszi górcső alá az elkövetkező 3 hónapét. A gazdasági válság kitörése óta folyamatosan ki kell tolni annak a határidejét amikor várható némi javulás a gazdaság tekintetében.

A GKI a 2012. II. negyedéves prognózisában a magyar nemzetgazdaság folyamatai tekintetében az I. negyedévihez hasonló további visszaesést jósol.⁷ Pozitívként említi az előrejelzés, hogy az autóipari beruházásoknak köszönhetően a várható kivitel emelkedni fog, azonban a belső fogyasztás továbbra sem növekszik. Az IMF-el és az EU-val beindult tárgyalások szintén pozitívan hatottak eddig a forint-euro árfolyamra, de nem tudható mi lesz ősztől, amikor már valós eredményeket kell felmutatni. A prognózis szerint az építőipari visszaesés ebben az időszakban is több mint 10%, ami a tavalyi legpesszimistább várakozásokon is túltett. Az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége (ÉVOSZ) szerint további romlás várható 2012-ben.⁸ A piaci körülmények az ÉVOSZ felmérése alapján nem segítették a kivitelezésben dolgozó cégeket, elmondható, hogy a magánmegrendelések szinte teljesen megszűntek, az így kialakult űrt az állami beruházásokkal szeretnék megtölteni a vállalkozások, ami nehéz feladatnak tűnik.

Az üzleti tevékenységet akadályozó tényezők közül a leghangsúlyosabb a megrendelések hiánya, amely egyértelmű jelzés az építőipar jelenlegi helyzetéről. Bár az állam által továbbra

⁷ Húzd meg, ereszd meg. A GKI Gazdaságkutató Zrt. prognózisa a magyar nemzetgazdaság 2012. I. negyedévi folyamatairól. http://www.gki.hu/sites/default/files/users/Petz%20Raymund/prognozis_120730.pdf (2012.07.29.)

⁸ SAJTÓANYAG. Az építőipar 2011 évi várható teljesítménye és a 2012 évi várakozások. ÉVOSZ

is vannak nagyberuházásokra vonatkozó megrendelések, azonban a közbeszerzési felhívásokban kikötött alapvető alkalmassági kritériumoknak csak a legnagyobb cégek tudnak megfelelni. Mindemellett a több mint 10 milliárdos értékű beruházások száma 2010 óta folyamatosan csökken, 2011-ben például 17 %- al volt kevesebb ezekből, mint 2010-ben.

További tevékenységet akadályozó tényező a megrendelő fizetéseképtelensége. Ennek ellenére még mindig jellemző, hogy a vállalkozó elvállalja a megrendelést még úgy is, hogy tudja rosszul fizető ügyfélről van szó. A tapasztalat azt mutatja, hogy a cégek többsége annak ellenére elvállalja a kivitelezést, hogy tudja el fog húzódni a benyújtott számláinak kiegyenlítése. Sajnos ezt a téves pénzügyi taktikát követte nagyon sok olyan cég, amelyeket az elmúlt másfél évben számoltak fel. A bizonytalan megrendelői háttér ellenére még most is a cégeknek 31 % - a nyereség hiányában vagy kisebb veszteség mellett is elvállalja a megrendelést.⁹

A magyar építőipari társaságok egy 2011-es felmérés alapján 2012-re enyhe 2% körüli növekedést vártak. Ezzel szemben az idei évben az eddigi adatok alapján – 100 magyar építőipari céget megkérdezve – átlagosan 7,8 % - al esik vissza a teljesítmény. Az átlagot a magasépítő és mélyépítő cégek által szolgáltatott adatokból kapjuk. A válság jelentős – 5 % - os eltéréssel érinti a mélyépítő és magasépítő ágazatot. A magasépítő cégek „csak” 7,1 % - os visszaesést jósolnak 2012 – re, míg a mélyépítők 11,2 % - os csökkenésre számítanak.

A cégek igazgatóinak pesszimizmusa is jelenősen romlott. Míg tavaly még csak kevéssel több, mint a fele gondolta úgy a cégvezetőknek, hogy az építőipar tovább fog hanyatlani, idén ez a szám már 72 % - ra nőtt. További bizonytalanságot növelő tényező az, hogy már minden tízedik cégvezető nem is bocsátkozik találgatásokba a jövőt illetően, ami a cégnek a jövőbeli terveit is jelentősen befolyásolja.

Hasonló bizonytalanság tapasztalható az árbevételeik megjósolása tekintetében is. A közép európai térségben különösen rossz helyzetet az idézi elő, hogy Magyarországon a Visegrádi négyek közül itt a legalacsonyabb az az időszak amikorra előre megkötött szerződéssel rendelkeznek az építőipari cégek (2,7 hónap). Az árbevétel rosszul látható mértéke is a piaci bizonytalanságot jelzi. Összességében elmondható, hogy a cégek 4 % nem képes megítélni idei éves piaci helyzetét, és míg 2010 – ben 59 % gondolta azt, hogy jobbak a szolgáltatásai, mint a konkurenciáé, ez az arány idén már csak 35 %.

⁹A magyar építőipar 2012. CEEC Research. (2012.08.21.)

A megrendelések megszerzésénél ki kell emelni, hogy a közbeszerzési eljárásokon való sikeres szereplés szerepel az utolsóként a sorban. A cégvezetők legnagyobb része (97%) úgy gondolja, hogy a legtöbb munkát a személyes kapcsolatainak köszönhet, ezt követi a megrendelővel való hosszú távú együttműködés, majd az ügyfelek közvetlen megkeresése és a sort a közbeszerzési eljárásokon való sikeres szereplés zárja.

Az építőipari ágazat jelenlegi helyzetét összefoglalva az látszódik, hogy az árbevételek és a megrendelések drasztikus csökkenése következtében az árbevétel arányos jövedelmezősége várhatóan a nullával lesz egyenlő. További tömeges cégfelszámolásokra lehet számítani, ami több ezres nagyságrendet takar. Magyarországon az építőipari ágazat termelési indexe 2011-ben 65 % – on állt, ami az Európai Unióban a legalacsonyabb érték. Az ÉVOSZ számításai szerint Magyarországon megközelítőleg 3000 milliárd Ft értékű beruházás állt le megrekedt ingatlanfejlesztések vagy egyéb elhalasztott építőipari beruházások következtében. A piac szűkülésének velejárója, hogy tradicionális cégek tűnnek el, a beszállító rendszerek tönkre mennek és halmozódnak a lánctartozások, melyek jelenleg 400 milliárd Ft-ot tesznek ki. Mindezen hatások egyértelműen tolják a feketegazdaság felé a vállalkozásokat, nő az építőiparban a nem legálisan vagy nem rendezett keretek között foglalkoztatottak száma.

További probléma, hogy az önkormányzatok jellemzően irreálisan alacsony áron kívánnak leszerződni, nagyon alacsony a rendelkezésre álló keret és az esetek legnagyobb részében nem is tudják pótolni a hiányzó részt. A támogatásból megvalósuló beruházások esetében különösen sok problémát okoz a források kifizetésének elviselhetetlen elhúzódása. Ezt a túlzott bürokratikus terhek, a kedvezményezettek hibásan, hiányosan beadott elszámolási jelentései okozzák. Ennek köszönhetően a kivitelezők hosszú ideig kénytelenek előfinanszírozni a munkáikat. Az ÉVOSZ értékelése alapján a valós műszaki ütemtől fél éves távlatokban is elcsúszhatnak a kivitelezők.

A 2011-es év pozitív változásai között ki kell emelni az új közbeszerzési törvény elfogadását, ahol a rendeleteknek köszönhetően talán nagyobb hatást képesek gyakorolni a jogszabályalkotókra az építőipari érdekérvényesítő szervezetek. További pozitív változás az energiatakarékos felújítást szolgáló és az otthonteremtési programok felfuttatása.

IV. A JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET BEMUTATÁSA

IV.1. A 2011. évi CVIII. törvény bemutatása

Magyarországon az építési közbeszerzési eljárásokra irányadó jog a 2011. évi CVIII. törvény és a törvény végrehajtási rendeletei, a 306/2011. Korm. rendelet az építési beruházások közbeszerzésének részletes szabályairól és a 310/2011. Korm. rendelet a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról. Azonban a dolgozat témáját tekintve létezik több olyan speciálisan az építőiparra vonatkozó jogszabály és rendelet is ezeken kívül, amelyek ismeretét nem nélkülözheti az építőipari közbeszerzési eljárásokban részt vevő szervezet vagy személy. Ezen jogszabály a 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről, a 244/2006. Korm. rendelet az építési műszaki ellenőri, valamint a felelős műszaki vezetői szakmagyakorlási jogosultság részletes szabályairól és a 191/2009. Korm. rendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről. Dolgozatomban részletesebben azonban csak az új Kbt.-vel és a törvény végrehajtási rendeleteivel foglalkozom.

Az új Kbt. általános hatálybalépése 2012. január 1-je, vagyis a 2012. január 1-jét követően megkezdett közbeszerzésekre vonatkozik. A közbeszerzés megkezdésének időpontját a hirdetmény feladásától számítjuk. Ez a dátum még fél évvel a törvény hatályba lépése után is sok félreértésre ad okot. Megfigyelhető, hogy az ajánlatkérői és ajánlattevői oldalon is sokszor rosszul értelmezik ezt a dátumot, és például 2012. január 1-jét megelőző kiírás esetében is az új Kbt. szerinti számlázási rendet követik az ajánlatkérők. Éppen ezért szükséges, hogy az ajánlattevői oldalon is pontosan ismerjék mely beszerzésekre mely törvény az irányadó.

Sajnos ez azért sem egyszerű, mert a jogszabályalkotó az új Kbt. hatályba lépésekor is tartozott még bizonyos rendeletek végleges formájával, pl. a GYEMSZ rendelet, de egyeztetés alatt volt még tavasszal is a zöld beszerzést érintő rendelet is. Illetve magában a törvényben is vannak hiányosságok, pl. a Kbt. 75. § (4) bekezdésében nem egyértelmű, hogy mely országból származó termékeket kell egyből kizárni a közbeszerzési eljárásból.

Az új törvény felépítése új logikát is követ. Az első részben az általános rendelkezések szerepelnek, amelyek között több szabály van, mint a régi Kbt.-ben. Ezek a szabályok az összes eljárásra vonatkoznak egységesen.

A törvény alapszabályának kell tekinteni továbbra is a kógenciát. Vagyis a törvény alapszabályaitól csak abban az esetben lehet eltérni, amikor arra maga a törvény ad keretet. Az új Kbt. 3. § rendezi ezt a kérdést, amely a régi Kbt.-vel ellentétben tisztázza, hogy ha rendelet vagy utasítás olyan szabályokat tartalmaz a szerződéskötés folyamatára, előzményeire, feltételeire, szerződés kötelező tartalmi elemeire vagy szerződés teljesítésére vonatkozóan, melyek nem egyeztethetők össze a Kbt.-vel, akkor a Kbt. hatálya alá tartozó ügyekben kizárólag a törvényt lehet alkalmazni. Ezt azért fontos kiemelni, mert a régi Kbt. esetében számos olyan rendelet jelent meg, amely a Kbt.-vel ellentétes szabályokat fogalmaz meg, és ezekben az esetekben nem volt egyértelmű melyik előírás szabályait szükséges alkalmazni. Ennek ellenére továbbra sem tisztázott, mi a helyzet abban az esetben, amikor a Kbt.-vel azonos szintű jogszabály, tehát másik törvény rendelkezései ütköznek a Kbt. előírásaiba.

Lényeges eltérés a régi Kbt.-hez képest, hogy a nemzeti eljárásrendben nagy teret kap a diszpozitivitás, abban az esetben, ha az ajánlatkérő ezt engedi. A diszpozitivitás a tartalom szabadságát jelenti, azt, hogy a törvény céljaira és alapelveire való tekintettel kell megoldani az adott problémát. A közbeszerzési eljárás lefolytatása során nagyon fontos elv az, hogy nem minden magatartás alapvetően tilos, amelyet a törvény nem szabályoz, abban az esetben, amennyiben az nem ellentétes a törvénnyel és annak alapelveivel. Amikor a jogalkalmazó nem talál kifejezett utasítást a törvényben az általa szabályozni kívánt területre, a törvény alapelveire kell tekintettel lennie. Az alapelvek fokozottabb szem előtt tartásának szerepe az, hogy eljussunk a megfelelő szemlélet erősítéséhez.

Például a közbeszerzések lefolytatásában véleményem szerint szükséges lenne kialakítani az ajánlattevők oldaláról a dokumentációk összeállításakor a nagyobb fokú önállóságot. Jellemző, hogy az ajánlattevők gondolkodás nélkül állítják össze az ajánlatkérő ajánlott nyilatkozatlistájából a dokumentációhoz szükséges nyilatkozatokat, melyekben előfordulnak hibák. Az ajánlott iratsorrendben pedig gyakran nem szerepel az összes szükséges benyújtandó dokumentum. Ezért a dokumentáció teljes körű összeállításához tudnia kell az ajánlattevőnek is, hogy a kért nyilatkozat vagy dokumentum tényleg szükséges-

e vagy ha nincs felsorolva, annak ellenére még be kell csatolni, valamely igazolást vagy dokumentumot.

IV.2. A jogszabály alapelvei

Ahogy fentebb már említettem, különösen fontosak az új Kbt. esetében a törvény céljai és alapelvei. A Kbt. első három paragrafusa tárgyalja a célokat és az alapelveket. A törvény eddigi céljai mellett – a közpénzek hatékony és átlátható elköltése – új célokként jelennek meg a kis – és közép vállalkozások közbeszerzési eljárásokban való szereplésének elősegítése, a fenntartható fejlődés, az állam szociális célkitűzései, a társadalmi felelősségvállalás, és a jogszerű foglalkoztatás figyelembe vétele.¹⁰ Az alapelveknek azért van kiemelt jelentőségük, mert a részletszabályokban külön is megtalálhatóak az azokból eredő kötelezettségek, de ami még fontosabb, az, hogy az alapelvek megsértése már önmagában is jogsértést valósít meg. Ezért az alapelvekre külön jogot alapítani lehet, sőt kell is. Így az alapelvek segítik azt, hogy a célokat elérjük, amelyekhez a keretet az alapelvek biztosítják a közbeszerzési eljárások során.

A törvény alapelvei között szintén a régiek mellett – a verseny tisztasága, a verseny nyilvánossága, az egyenlő bánásmód biztosítása, a nemzeti elbánás biztosítása – újak is megjelentek – az átláthatóság elve, a jóhiszeműség elve, a rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye, a magyar nyelv használatának biztosítása. Mindezen elvek közül véleményem szerint a két legfontosabb a jóhiszeműség és tisztesség elve és a rendeltetésszerű joggyakorlás elve. Mindkét elv a magyar polgári jogban is megfogalmazódik, ezért is nagyon fontos, hogy bekerültek az alapelvek közé. Különösen fontos ezt azért megjegyezni, mert az előző két hazai jogszabály a közbeszerzésekről nem változtatott a célkitűzésein és az alapelvein.¹¹

Véleményem szerint azért kell ezt a két elvet kiemelni, mert Magyarországon annak ellenére, hogy jogszabályban lefektetett elvekről van szó, nem megfelelő ezeknek az elveknek a követése. A jóhiszeműség és a tisztesség elve nem szubjektív megítélés alá esik, és nem az ajánlatkérő vagy az ajánlattevő dönti el, mely cselekmény minősül tisztességesnek vagy sem. Jellemző, hogy míg az Unió fejlett országaiban jóval kevésbé szigorú közbeszerzési szabályok léteznek, a közbeszerzési gyakorlat azt mutatja, hogy jelentősen kevesebb

¹⁰ A törvényjavaslat indokolása. T/3502. számú törvényjavaslat.

¹¹ Farkas Csaba: A közbeszerzésekről szóló törvény margójára, Acta Universitatis Szegediensis Acta Juridica et Politica, Tom. LXVI., Fasc. 6., Szeged, 2004. 4.

alapelvvel szembeni jogsértés következik be. Magyarországon a szigorú szabályozás ellenére is találkozunk olyan kifejezetten az alapelveket megsértő eljárásjogi szabályok áthágásával, amelyek még mindig azt mutatják, hogy nem megfelelő a közbeszerzési gyakorlat hazánkban. Erre az ellentmondásra világított rá a fentebb említett EBRD tanulmány is, mely a magyarországi közbeszerzési törvényt megfelelőnek tartotta az eljárás szabályozására, a kialakult gyakorlatot azonban még bírálat érte. A törvény további, részletesebb elemzését a dolgozatomban alábbi fejezetben fogom folytatni.

IV.3. A Kormány rendeletek

A törvény mellett, ahogyan fentebb már olvasható volt, két rendelet is központi szerepet tölt be az építési közbeszerzési eljárások szabályozásában. A törvényi keretet azért egészítik ki végrehajtási rendeletek is, mert a közbeszerzési folyamat egyes tárgyaira, így az építési beruházásokra is speciális rendelkezés indokolt. Így a terület képviselőivel egyeztetve egyszerűbb rendeleti szinten szabályozni, változtatásokat kieszközölni, mint törvénymódosítást véghezvinni. Mindezen érvek mellett fontos megjegyezni, hogy így könnyebb a gazdaság igényeihez is igazodnia a jogalkotónak.

Néhány új témakör is rendeleti szinten kerül szabályozásra, mint például a Közbeszerzési Hatóság által vezetett jegyzékekre, nyilvántartásokra vonatkozó szabályok, a műszaki leírásokra vonatkozó szabályok, a kizáró okokra és az alkalmasság körében szükséges igazolásokra vonatkozó szabályok vagy a közszolgáltatókra vonatkozó rendelkezések. A rendeletek tartalmával részletesen a dolgozat alábbi fejezetei foglalkoznak.

IV.4. Az építési közbeszerzési eljárás fogalma

Az építési beruházás fogalmát az új Kbt. 7. § (3) bekezdése fogalmazza meg. Az építési beruházás olyan visszterhes szerződés, amelynek tárgya a következő valamelyik munka megrendelése (és átvétele) az ajánlatkérő részéről:

a) az 1. mellékletben felsorolt tevékenységek egyikéhez kapcsolódó munka kivitelezése vagy kivitelezése és külön jogszabályban meghatározott tervezése együtt;

b) építmény kivitelezése vagy kivitelezése és külön jogszabályban meghatározott tervezése együtt;

c) az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek megfelelő építmény bármilyen eszközzel, vagy módon történő kivitelezése.

Az építési beruházás fogalmának meghatározásakor ki kell térni az építési beruházás egy speciális területére is, az építési koncesszióra. Az építési koncesszió esetében a kivitelezés ellentételezéseként az építmény hasznosítási jogát szerzi meg a nyertes ajánlattevő. Mivel az építési koncesszió tárgya is építmény kivitelezése, kivitelezés és tervezés együtt vagy valamilyen tevékenység ellátása, ezért nagyon fontos, hogy elhatároljuk az építési beruházást az építési koncessziótól. A két beruházást az ellenszolgáltatás természetére való tekintettel tudjuk elhatárolni egymástól. Amennyiben a kivitelezésért pénzbeli ellenszolgáltatás jár, építési beruházásról beszélünk, ha az ellenszolgáltatást hasznosítási jogként vagy pénzösszegben és hasznosítási jogként kapja meg a nyertes ajánlattevő, akkor építési koncesszióról beszélünk.¹²

¹² Farkas Csaba: Ajánlattétel, ajánlatok értékelése a nyílt közbeszerzési eljárásban. Szeged, 2009. 18.

V. AZ ÉPÍTÉSI KÖZBESZERZÉSI FOLYAMAT ÁLLOMÁSAI

Dolgozatom célja az, hogy bemutassam, elsősorban az ajánlattevői oldalról, az építési közbeszerzési eljárás egyes szakaszait, melyek során az egyes eljárási cselekményeket elemzem a hatályos törvény és a kapcsolódó rendeletek által szabályozott keretek között. Ezzel kívánom bemutatni, hogy milyen nehézségek merülnek fel az eljárás során és milyen igények fogalmazódnak meg az ajánlattevők oldaláról a jelenlegi szabályozás módosítására, egyszerűsítésére.

V.1. A becsült érték és a rendelkezésre álló összeg

A becsült érték meghatározásakor az új Kbt. 16. § (1) bekezdésében a régi Kbt.-vel megegyező módon kimondja, hogy az építési beruházás becsült értéke megállapításakor a teljes beruházásért járó ellenértéket kell figyelembe venni. A becsült érték megállapításakor fontos, hogy megkülönböztessük a becsült értéket a rendelkezésre álló összegtől. A becsült érték mindig a piaci viszonyok függvényében határozható csak meg, míg a rendelkezésre álló összeg az ajánlatkérő adott beruházás megvalósításához rendelkezésére álló pénzüsszeget jelenti.

A becsült értékre vonatkozó speciális szabályokat a 306/2011. Korm. rendelet 2.§ rendezi, mely alapján az ajánlatkérő az engedélyhez vagy bejelentéshez kötött építési tevékenység esetén az építési engedély alapján készített engedélyezési vagy kiviteli terveknek megfelelően készített költségvetést kell, hogy irányadónak tekintse. Ennek a költségvetésnek pedig nem szabad a közbeszerzés megkezdését megelőző 12 hónapnál régebbinek lennie, és tartalmaznia kell az összes felmerülő munkatételt. Ez a szabály azt a célt szolgálja, hogy a becsült érték kellően megalapozott legyen, illetve, hogy minden tétel szerepeljen benne, ne csak az engedélyhez kötött tevékenységek.¹³

Az ajánlattevő azonban már a saját költségvetésének elkészítése közben észlelheti, hogy a becsült érték nem fedezi a kivitelezés költségeit. Ez a tapasztalat alapján az eljárások legnagyobb részénél így van. A kérdés természetesen felmerül, mi lehet a baj? Az ajánlattevői oldalról nézve egyértelmű, hogy nem 12 hónapnál nem régebbi költségvetésből számolnak

¹³Dr. Kugler Tibor: Az építési beruházások közbeszerzésének szabályai. Közbeszerzési Szemle. 2012./1. sz. 21-26.

becsült értéket az ajánlatkérők. Kérdés ebben az esetben az, hogyan lehet azt ellenőrizni, hogy valóban mikor készült a költségvetés, hiszen a tervezőtől bekért adatokat elektronikusan bármikor meg lehet változtatni?

További kérdés, hogy vajon az ajánlattevőnek érdemes-e előzetes vitarendezésbe bocsátkoznia az ajánlatkérővel, azt sejtve, hogy a tervezői költségvetés nem megfelelő? A piaci viszonyok azt mutatják, hogy az ajánlattevők így is megpróbálnak ajánlatot adni, megfelelő mértékre csökkentve költségeiket. Ekkor jutunk el az irreálisan alacsony áron történő szerződéskötésekhez, mely folyamatnak a negatív következményeire már az ÉVOSZ is felhívta a figyelmet. Lehetséges megoldás lenne a probléma kezelésére, hogy a megrendelői oldalon, a felelősség területén személyi és szervezeti szinten is nagyobb ellenőrzés legyen. Ide sorolhatjuk az EBRD jelentés azon javaslatát is, amely a közbeszerzés gyakorlati oldalán előrelépésnek tekintené az ajánlatkérők jobb ellenőrizhetőségét és elszámoltathatóságát.

A becsült érték helytelen meghatározása egyébként csak akkor törvénysértő, ha az ajánlatkérő ezzel a vonatkozó eljárásrendet sérti meg. Mivel a becsült érték meghatározása az alkalmazni kívánt eljárásrendet határozza meg, így ajánlatkérői oldalról akkor törvénysértő a becsült érték helytelen meghatározása, amennyiben a lefolytatni kívánt eljárást kevésbé szigorú eljárási rezsimben folytatja le ajánlatkérő, mint azt a törvény előírná számára.¹⁴

Megemlíthetjük további problémaként azt is, hogy az új Kbt. 69. § (7) bekezdése kimondja: „Amennyiben az ajánlati ár megalapozottságáról az (5) bekezdés szerinti döntés meghozatalához az a szükséges, az ajánlatkérő összehasonlítás céljából a többi ajánlattevőtől is kérhet be meghatározott ajánlati elemeket megalapozó adatokat.” Ez alapján az ajánlatkérő olyan adatokhoz juthat, ami kifejezetten az üzleti titok körébe tartozik, és komoly visszaélésekre adhat lehetőséget. Mindezek mellett szakmailag elmondható, hogy az ajánlati ár megalapozottságát nem a többi ajánlat fényében kell megítélni.

A rendelkezésre állási összeg tekintetében új szabály a Kbt. 62. § (4) bekezdése, amely kimondja: „Az ajánlatkérő az ajánlatok - tárgyalásos eljárásban a végleges ajánlatok – bontásának megkezdésekor, az ajánlatok felbontása előtt közvetlenül ismerteti a szerződés teljesítéséhez rendelkezésre álló anyagi fedezet összegét. Az ajánlatok bontása azért nagyon fontos jelentőségű, mert a nyilvánosságnak köszönhetően az ajánlatkérő nem oszthat meg az ajánlattevőkkel olyan információkat, amelyek befolyásolnák a verseny tisztaságát. Így egyértelmű, hogy a jogalkotót a rendelkezésre állási összeg kötelező megadásakor is hasonló

¹⁴ Dr. Patay Géza (szerk.): A közbeszerzés joga, HVG- ORAC, Budapest, 2012. 85-86.

szándék vezérelte. Ez azonban visszaéléseket is eredményezhet, amely a gyakorlatban igen sűrűn elő is fordul. Az eljárás megíúsulása és újbóli kiírása esetén már ugyanis az ajánlattevők a rendelkezésre állási összeget ismerve fogják megadni ajánlatukat.

V.2. A kizáró okok

Az új Kbt. jelentős változásokat vezetett be a kizáró okok rendszerében a régi Kbt.-hez képest. Az új Kbt. IX. fejezete tartalmazza az eljárásban részt vevő gazdasági szereplőkre vonatkozó kizáró okok rendszerét és a műszaki és szakmai valamint a gazdasági és pénzügyi alkalmassággal kapcsolatos követelményeket. A legjelentősebb változás a régi Kbt.-vel szemben az, hogy a jelenlegi szabályozás a kizáró okokat csak felsorolja, azoknak igazolási módjáról viszont már a 310/2011. Korm. rendelet tájékoztat. A kizáró okok rendszere egyértelműen egyszerűsödött az új szabályozásnak köszönhetően.

A törvényben két részre oszthatjuk a kizáró okokat. Vannak kötelező kizáró okok (56.§) és választható kizáró okok (57.§). A kötelező kizáró okok az ajánlattevői oldalon szereplő összes résztvevőre érvényesek, a választható kizáró okokat az ajánlatkérő határozhatja meg. A választható kizáró okok közül egy vagy több az ajánlatkérő választása szerint előírható az ajánlattevőre, a részvételre jelentkezőre, az alvállalkozóra és az alkalmasság igazolásában részt vevő más szervezetre is. A választható kizáró okok között egy tekintetében nem mérlegelhet az ajánlatkérő. A 306/2011. Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése alapján a Kbt. Második Része szerinti eljárásban az ajánlatkérőnek kötelezően elő kell írnia az építőipari tevékenységet végző cégek tekintetében a névjegyzékben való szereplést, nem magyarországi cégek esetében pedig a letelepedés szerinti ország nyilvántartásában szereplést. A kizáró okok mindkét típusát taxatív módon sorolja fel az új Kbt., tehát azok nem bővíthetők az ajánlatkérők részéről.

Míg egyes kizáró okok kibővültek a régi szabályozáshoz képest (pl. az egyes bűncselekményekkel kapcsolatos kötelezően előírandó kizáró okok) addig két új kizáró ok is bevezetésre került. A Kbt. 56. § (1) bekezdés k) alapján nem vehetnek részt az eljárásban sem ajánlattevőként, sem alvállalkozóként sem pedig kapacitást biztosító szervezetként azok a cégek, amelyek illegális adókerülést folytatnak és/vagy átláthatatlan tulajdonosi szerkezettel rendelkeznek.

A Széll Kálmán terv¹⁵ kiemelt témaként tekintett arra, hogy a közbeszerzési törvény egyik céljaként jelölje meg az off-shore cégek kizárását a közbeszerzési eljárásokból. Bár különösen fontos, hogy a közpénzek felhasználása mindig ellenőrzött keretek között történjen, a rendelkezés nem teljes körű. Többek között a Transparency International Magyarország¹⁶ is többször felhívta a jogalkotó figyelmét arra, hogy a kérdésnek a közösségi szintű társasági jogi része megoldatlan, és a nemzeti elbánás elvével is összeegyeztethetetlen.

Gyakorlati szempontból azért okoz gondot a kizáró ok általi eljárásból való kizárás, mert a Kbt. 56. § (1) bekezdés *kb*) pontja nem megfelelően ellenőrizhető: „a közbeszerzési szerződéssel kapcsolatban megszerzett jövedelme az adóilletőség szerinti országban kedvezményesebben adózna (a jövedelemre kifizetett végleges, adó visszatérítések után kifizetett adót figyelembe véve), mint ahogy a gazdasági szereplő az adott országból származó belföldi forrású jövedelme után adózna. Ennek a feltételnek nem kell eleget tennie a gazdasági szereplőnek, ha Magyarországon bejegyzett fióktelepe útján fogja teljesíteni a közbeszerzési szerződést, és a fióktelepnek betudható jövedelemnek minősülne a szerződés alapján kapott jövedelem.”

A kizáró okok ellenőrzése a nyilvántartások és a benyújtott nyilatkozatok ellenőrzésével történik az ajánlatkérő részéről. Továbbra is csak azokra az adatokra vonatkozik ez az ellenőrzés, amelyek magyar nyelven elérhetők az elektronikus hatósági vagy közhiteles nyilvántartásból ingyenesen. Változás az eddigi kizárólagos közjegyzői hitelesítéssel szemben az, hogy már gazdasági és szakmai kamara is adhat ki hiteles igazolást.

Az ajánlattevő oldaláról nézve több szempontból is könnyítés, hogy már nem kell hiteles cégkivonatot benyújtani az ajánlatban. Az ajánlati dokumentáció összeállításánál gondot okozott, hogy meghatározott időszaknál nem régebbi, hiteles cégkivonatot kért az ajánlatkérő, amelynek beszerzése nyújtotta a dokumentáció összeállításának idejét. További gond volt, hogy a közjegyzői hitelesítésért fizetni kellett, ami növelte a dokumentáció összerakásának járulékos költségeit.

Főként gazdaságossági szempontból kedvező a cégkivonat ajánlatból való kihagyása. Jelentősen csökkent ugyanis a dokumentáció oldalszáma, amely abban az esetben, amikor egy

¹⁵ Széll Kálmán terv. Összefogás az adósság ellen.

<http://www.kormany.hu/download/4/d1/20000/Sz%C3%A9ll%20K%C3%A1lm%C3%A1n%20Terv.pdf>
(2012. 10. 20.)

¹⁶ A Magyarországon folytatott korrupció elleni küzdelem fontos szereplője. Egyesületi formában működő civil szervezet, melynek célja, hogy a korrupció természetét, okait és különböző megnyilvánulási formáit kutató tényfeltáró munkákkal javaslatokat fogalmazzon meg. Honlap: <http://www.transparency.hu/>

cég egy héten több közbeszerzési eljárásban is indul érzékelhető csökkenés a terhek tekintetében. Nem beszélve azokról az esetekről, amikor több cég konzorciumként kívánt elindulni egy közbeszerzési eljárásban.

A hitelesített igazolások tekintetében további kérdés az igazolás érvényességének határideje. Meddig érvényes egy hitelesített okirat? A logikus válasz az lenne, hogy mindaddig, amíg a rajta szereplő információ igaznak minősül. Ennek ellenére ismerünk olyan Közbeszerzési Döntőbizottsági (KDB) határozatot, amelyben a KDB a hitelesség határidejét az ajánlati felhívás feladását követően határozza meg.

További kérdés, hogy mikor ellenőrzi a kizáró okokat az ajánlatkérő? A jogszabály alapján a kizáró okok ellenőrzését az elbírálás időszakában egyszer kell megtenni, de arról nem rendelkezik a jogszabály, hogy pontosan mikor. Ezt a helyzetet azért lenne fontos szabályozni, mert a gyakorlatban előállhat olyan eset, amikor az eljárásban részt vevő gazdasági szereplőre vonatkozó kizáró okok az ajánlattételi határidő és az összegezés megküldése közötti időszakban szűnnek meg. Itt kell megjegyezni, hogy azon kizáró okok tekintetében, amelyeket a törvény meghatározott időtartamhoz köti, határidőnek az ellenőrzés időpontja számít. Többszakaszos eljárás esetén pedig az ajánlattételi szakaszban újra kell ellenőrizni minden kizáró okot. Azonban az ajánlattevő számára az nem számon kérhető az ajánlatkérőtől, hogy mikor vizsgálta a kizáró okok fennállását, és az ajánlatkérőnek is nehéz annak bizonyítása, hogy mikor ellenőrzött. Véleményem szerint az új jogszabály ennek a kérdésnek a rendezésére is kellő hangsúlyt kellett volna, hogy fektessen a fent részletezett okok miatt. Ennél a pontnál újra visszakanyarodunk az ajánlatkérő ellenőrizhetőségéhez, aminek nagyobb teret kellene adni az ajánlattevők oldaláról is.

A kizáró okok igazolásában jelentős adminisztráció tehercsökkenés, hogy a 10 %-ot meghaladó mértékű alvállalkozók tekintetében az új jogszabály már nem írja elő az ajánlattevőkhöz hasonló igazolások benyújtását. Az alvállalkozók és az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezetek tekintetében az ajánlattevő vagy a részvételre jelentkező a kötelező kizáró okokra vonatkozóan már elegendő, ha csak saját nyilatkozatát csatolja ajánlatához vagy részvételi jelentkezéséhez, amelyben azt nyilatkozza, hogy nem vesz igénybe az új Kbt. 56. §-a szerinti kizáró okok hatálya alá eső alvállalkozót. Ez esetben természetesen sokkal nagyobb a felelősség az ajánlattevőn, hogy saját magának ellenőrizze kiért vállal felelősséget.

Amennyiben az ajánlatkérő választható kizáró okokat is előírt, akkor az ajánlattevő választhat, hogy maga nyilatkozik a saját alvállalkozója helyett vagy tőle kér nyilatkozatot erről. A tapasztalat azt mutatja, hogy sokkal egyszerűbb itt is az ajánlattevőnek lenyilatkoznia az alvállalkozó kizáró okok alá nem tartozását, azonban visszatérve az előző pontba említett felelősség kérdéséhez, ez a lehetőség is rejt kockázatot magában.

Több cég is él azzal a lehetőséggel, hogy saját használatra bekér az alvállalkozóitól nyilatkozatot arról, hogy nem tartoznak sem az 56. § sem pedig az 57. § által felsorolt kizáró okok hatálya alá. Azonban azt ki kell hangsúlyozni, hogy ennek a nyilatkozatnak nem szabad túlzottan nagy jelentőséget tanúsítani. A közbeszerzési eljárás során az ajánlatkérő csak azt a gazdasági szereplőt zárja ki az eljárásból, akivel szemben fennállnak a kizáró okok. Ezek után a hamis adatszolgáltatással járó jogkövetkezmények csak az adott gazdasági szereplőt érintik, ennek ellenére a jelentkezésben megjelölt bármely gazdasági szereplő kizárása az ajánlat érvénytelenségét okozza. Ennek ellenére a tapasztalat azt mutatja, hogy a bekért nyilatkozat hallatán több alvállalkozó eláll a nyilatkozat adástól és az ajánlatban való szerepléstől.

V.3. Dokumentáció kiváltása és közös ajánlattétel

A dokumentáció kiváltásakor első legfontosabb észrevételem a dokumentáció kivételének dátumát érinti. Véleményem szerint problémás és visszaélésekre adhat lehetőséget az, hogy a dokumentáció kivételének határideje ugyanaz, mint a dokumentáció benyújtásának határideje. Ezzel elkerülhetetlen, hogy komolytalan ajánlatokat is benyújtsanak, amelyek többnyire csak gazdasági érdekeket szolgálnak. Mivel szinte bármilyen dokumentumot lehet hiány pótoltatni, ezért előfordul, hogy vannak olyan ajánlattevők, akik szinte csak egy költségvetéssel adják be ajánlatukat, részt vesznek a bontási eljárásen és tudomást szereznek a többi gazdasági szereplő ajánlatáról és árairól. Úgy gondolom, hogy ez a hozzáállás akár tisztességtelen piaci magatartásnak is lehet minősíteni és az eljárásból való kizárást vonhatná maga után. Mégis egyszerűbb lenne már a legelején egy végső határidőt szabni a dokumentáció kiváltásának. A kiváltás határidejét sávosan határoznám meg, és a beszerzés becsült értékéhez kötném. Ezáltal elérhetnék az ajánlatkérők is, hogy az ajánlattevők komolyan vegyék az ajánlatuk összerakását.

Az új szabályozás alapján a közös ajánlattevők a teljesítésért egyetemlegesen felelnek. Ezt az egyetemleges felelősséget kell abban az esetben is vállalnia az ajánlattevőknek, amennyiben az eljárás során alakul úgy, hogy egy alvállalkozó 25% felettivé válik. Jelentős

könnyítés az új szabályban, hogy az ajánlati biztosítékot a közös ajánlattevőknek elegendő egyszer rendelkezésre bocsátania, sőt az ajánlattevőknél nem is szükséges egy összegben és egy formában megadni azt. Véleményem szerint a jogalkotó ezen rendelkezése kifejezetten kívánatos volt, hiszen a lényeg az ajánlati biztosíték esetében, hogy megkapja az előírt pénzüsszeget, ezért fölösleges bonyolítás volt és a kisebb cégek kizárását eredményezte, amikor még csak egy összegben és egy formában lehetett a bankgaranciát rendelkezésre bocsátani.

Véleményem szerint azonban ellentmondás az új szabályozásban az a kitétel, hogy közös ajánlattevőknél a gazdasági szereplők személyében az ajánlattételi vagy a több szakaszból álló eljárásban a részvételi határidő lejártá után változás nem állhat be. Ez a kitétele az új jogszabálynak azért nem egyértelmű, hiszen az új Kbt. Negyedik Részében a szerződés teljesítéséről rendelkezik, és a 128. § (5) bekezdése a következőt írja elő: Az (1)-(2) bekezdések szerinti teljesítési kötelezettséget teljesítheti az ajánlattevőként szerződő fél vagy a nem természetes személy alvállalkozó jogutódja, ha ezek valamelyike, mint gazdasági társaság átalakul vagy a szervezet jogutódlással megszűnik. Ezért amennyiben a szerződés teljesítésekor már jogutódlással átalakulhat egy társaság, nem értelmezhető miért nem engedik ezt az eljárást alatti is?

Örömteli változás az új jogszabályban, hogy eltörölték a többes megjelenés tilalmát egy eljárásban. Amennyiben egy gazdasági szereplő csak alvállalkozóként vagy alkalmasság igazolásában részt vevő szervként jelenik meg egy eljárásban bármennyi ajánlatban szerepelhet, de ajánlattevőként csak egyszer. Ajánlattevőként szereplés esetén pedig már nem lehet alvállalkozó sem ugyanabban az eljárásban.

V.4. Alvállalkozók kezelése

Jelentős változást hozott az új Kbt. az alvállalkozók kezelésének terén. Eredetileg a jogalkotó szeretne volna megszüntetni a 10 % alatti és 10 % feletti alvállalkozók közötti megkülönböztetést. Decemberben végül mégis a mellett döntött, hogy meghagyja a két típust, kiindulva abból, hogy ne kelljen az összes alvállalkozót megjelölni az ajánlatban, amit az eredeti javaslat vont volna maga után. Így aztán jelenleg az új Kbt. 26. § és 40. § rendezi az alvállalkozók rendszerét.

Az új Kbt. 26. § kimondja, hogy egy alvállalkozó automatikusan közös ajánlattevő lesz, amennyiben az ajánlatban több mint 25 % meghaladó mértékben fog részt venni a szerződés teljesítésében. Könnyítés, hogy ez a probléma hiány pótoltható, így ha ez az eljárás során derülne ki, akkor sem lesz érvénytelen az ajánlat. Azonban ez az egy megoldás létezik, mivel a jogszabály azt nem engedi meg, hogy az ajánlattevő a gazdasági szereplőt érintő részt levigye alacsonyabb részvételi százaléokra. Erre csak a részvételi jelentkezésben lehetőség.

Az alvállalkozók esetében az új Kbt. 40. § az irányadó. A 10 % alatti alvállalkozók esetében csak a munkanemeket kell megjelölni, amelyeket alvállalkozók fognak teljesíteni. A 10 % feletti alvállalkozók esetében meg kell nevezni az alvállalkozó nevét, címét és az arányt, amekkora részben ő vállalja a teljesítést az adott munkában.

Az alvállalkozók esetében jelentős könnyítés az ajánlattevőknek, hogy a 10 % alattiak vonatkozásában nem írható elő, hogy nyilatkozzanak a kizáró okokról és önálló alkalmassági kritérium sem írható elő számukra. Ennél a pontnál újra visszakanyarodunk az ajánlattevő felelősségi köréhez. Az ajánlatban tehát az ajánlattevő nyilatkozik saját alvállalkozójáról vagy az alkalmasság igazolásában igénybe vett szervezetről, miszerint nem tartoznak a kizáró okok hatálya alá. Mindezek mellett pedig úgy is igénybe tudja venni az alvállalkozót, hogy annak nem szükséges megfelelnie az alkalmassági kritériumoknak.

Véleményem szerint ez azért nagy előrelépés, mert a gyakorlat azt mutatja, hogy a cégek nem kockáztatnak meg munkákat azzal, hogy olyan alvállalkozót vesznek igénybe, amely a szerződés teljesítését megghiúsíthatná. Így a felelősség és a tisztességes piaci magatartás látszólag közvetlen szabályozás nélkül valósulhat meg az új jogszabálynak köszönhetően.

Az alvállalkozók terén nagy különbség mutatkozik a megkülönböztetésükben az új jogszabály alapján. Többen többféle csoportosítást is alkalmaznak, számomra a legszemléletesebb felosztás a szerint csoportosítja őket, hogy mennyire könnyű lecserélni az alvállalkozót a szerződésben. E szerint fontossági sorrendet állíthatunk fel:

- kevésbé fontos
- közepesen fontos
- nagyon fontos

A csoportosítás részletezése előtt fontos megjegyezni, hogy az alvállalkozókról rendelkezik még az új Kbt. Negyedik Része is a szerződés teljesítéséről szóló fejezetben. A 128. § (2) bekezdése kimondja: Az ajánlattevőként szerződő fél teljesítésében – a (3) bekezdés szerinti kivétellel – köteles közreműködni az olyan alvállalkozó és szakember, amely a közbeszerzési eljárásban részt vett az ajánlattevő alkalmasságának igazolásában. Az ajánlattevő köteles az ajánlatkérőnek a teljesítés során minden olyan – akár a korábban megjelölt alvállalkozó helyett igénybe venni kívánt - alvállalkozó bevonását bejelenteni, amelyet az ajánlatban nem nevezett meg és a bejelentéssel együtt nyilatkoznia kell arról is, hogy az általa igénybe venni kívánt alvállalkozó nem áll az 56. § - valamint, ha a megelőző közbeszerzési eljárásban azt ajánlatkérő előírta, az 57. § - szerinti kizáró okok hatálya alatt.

A szerződésben tehát könnyű leváltani azt az alvállalkozót, amelyiket ajánlattevő nem jelölt meg az ajánlatában. Ezeket az alvállalkozókat korlátozás nélkül lehet cserélni a szerződés teljesítése során. A lecserélés tényéről kötelező bejelentést tenni, de ajánlatkérőtől a visszaigazolást sem szükséges megvárni annak elfogadásáról.

A közepesen nehezen leváltható alvállalkozók esetében ajánlatkérő felé bejelentést kell tennie ajánlattevőnek arról, hogy leváltja az ajánlatában megjelölt alvállalkozót. Ezt az ajánlatkérőnek el kell fogadnia, írásban nyilatkoznia kell az elfogadás tényéről, és az új alvállalkozóra sem vonatkozhatnak a kizáró okok. Az új Kbt. 128. § (3) bekezdése így rendelkezik: Az olyan alvállalkozó vagy szakember (a továbbiakban e bekezdésben: alvállalkozó) helyett, aki vagy amely a közbeszerzési eljárásban részt vett az ajánlattevő alkalmasságának igazolásában, csak az ajánlatkérő hozzájárulásával és abban az esetben vehet részt a teljesítésben más alvállalkozó, ha a szerződéskötést követően – a szerződéskötéskor előre nem látható ok következtében - beállott lényeges körülmény, vagy az alvállalkozó bizonyíthatóan hibás teljesítése miatt a szerződés vagy annak egy része nem lenne teljesíthető a megjelölt alvállalkozóval, és ha az ajánlattevő az új alvállalkozóval együtt is megfelel

azoknak az alkalmassági követelményeknek, melyeknek az ajánlattevőként szerződő fél a közbeszerzési eljárásban az adott alvállalkozóval együtt felel meg. A lényeges körülmény ebben az esetben két lehetséges ok lehet. Az alvállalkozó csődbe ment vagy elhalálozott.

A legnehezebben lecserélhető alvállalkozók körébe azok tartoznak, akiket szinte lehetetlen leváltani a szerződés időtartam alatt. A jogszabály ebben a rendelkezésében Európai Bírósági gyakorlatra hivatkozik és az alvállalkozók védelmében lép fel. Az új Kbt. 128. § (4) bekezdése kimondja: Az alvállalkozó személye nem módosítható olyan esetben, amennyiben egy meghatározott alvállalkozó igénybevétele az érintett szolgáltatás sajátos tulajdonságait figyelembe véve a közbeszerzési eljárásban az ajánlatok értékelésekor [63. § (4) bekezdése] meghatározó körülménynek minősült. A sajátosság ebben az esetben arra vonatkozik, hogy egy alvállalkozó például kizárólag egyedül képes teljesíteni az adott munkát. De vonatkozhat arra is, hogy a bírálati szempontokat együtt teljesítette vele az ajánlattevő. Az alvállalkozók megnevezését az építési napló alapján ellenőrzi az ajánlatkérő a teljesítés során.

A jogszabályalkotó szándéka szerint szeretne elérni azt is, hogy ne engedélyezze az új jogszabály azt, hogy az alvállalkozók igénybe vehessenek a saját teljesítésük 25 % - át meghaladó teljesítéshez szubalvállalkozót. Ezt azonban decemberben a végleges jogszabályból kihagyták, így nincs korlátozva az, hogy a szubalvállalkozók mekkora részben vesznek részt a teljesítésben. Ezzel az intézkedéssel sikeresen lehetett volna megakadályozni az eddig is komoly problémát jelentő lánc tartozások növekedését. Ajánlattevői oldalról nézve is kívánatos lett volna, hogy ne csak az ajánlattevőt, hanem az alvállalkozóját is kössék ezek a szabályok.

V.5. Pénzügyi és gazdasági alkalmasság

Az alkalmasság igazolásának részletes szabályait a 310/2011. Korm. rendelet fekteti le. A közbeszerzési eljárásokban csak olyan gazdasági szereplő tehet ajánlatot, amely megfelel az ajánlati vagy részvételi felhívásban meghatározott alkalmassági kritériumoknak. Az ajánlatkérő kötelezően kell, hogy megköveteljen egyet a pénzügyi és gazdasági alkalmassági kritériumok közül. Ezek közé tartozhat a gazdasági és pénzügyi helyzetre vonatkozó követelmény, amelyben az ajánlatkérő bekérheti az ajánlattevő mérlegét

meghatározott időszakra. A mérleg becsatolása az új Kbt. alapján már nem kötelező, amennyiben az elérhető a céginformációs honlapon ingyenesen.

Ezt az ajánlati felhívásban is jeleznie kell ajánlatkérőnek. Természetesen érdekes kérdést vet fel, hogy melyik az a cég, amelyiknek mérlege nem elérhető a céginformációs honlapon, hiszen a cégjogszabályok alapján minden cég köteles feltenni az előző évi lezárt mérlegét, nyilvánossá téve ezzel adatait. Az új Kbt. jelentős könnyítést vezetett be azzal, hogy nem kötelező csatolni a mérleget. Itt is visszatérnék a cégkivonatnál már említett gazdaságossági kérdésekre, mind az ajánlat összeállítását érintő idő mind pedig a beadott ajánlat tekintetében.

A pénzügyi alkalmasság körében kérhető alkalmassági kritériumok tekintetében megfigyelhető, hogy jelentős változás állt be az ajánlatkérők részéről. Az új Kbt. hatályba lépése óta drasztikusan lecsökkentek az általános forgalommal és a meghatározott tárgyban igényelt forgalommal való visszaélések. Ezek ugyanis jelentősen lecsökkentették azoknak a cégeknek az indulási esélyeit, akik nem rendelkeztek a kért alkalmassági kritériummal, ami mivel nyilvános adatnak minősült előre tudható volt az ajánlatkérők előtt.

A mérlegek tekintetében itt kell megjegyezni azt is, hogy nem hagyható figyelmen kívül a gazdasági válság okozta piaci hanyatlás. Így a beszámolók vizsgálata visszamenőleg 3 évre szinte irreleváns, mivel a piac olyan gyorsan változik a jelenlegi helyzetben, hogy az nem járhat információ értékkel, hogy egy cég milyen helyzetben volt a mérlege alapján 3 évvel ezelőtt, amennyiben beszámolója pozitív volt. A tapasztalat egyébként azt mutatja, hogy az új Kbt. hatályba lépésével a felhívásokban szinte elenyésző a mutatókra való rákérdezés, amit egyébként jogellenesnek is tartanak abban az esetben, ha a beszámoló pozitív.

Itt kell megjegyezni, hogy a pénzügyi alkalmasság körében bekért bankigazolások, melyeket az elmúlt két évre visszamenőleg is bekérhetnek, szintén ezt a problémát vetik fel. A 310/2011. Korm. rendelet 14. § (1) bekezdés a) pontja kimondja: pénzügyi intézménytől származó, legfeljebb az eljárást megindító felhívás feladásától – nem hirdetménnyel induló eljárásokban megküldésétől – visszafelé számított kettő évre vonatkozóan kérhető, erről szóló nyilatkozattal, attól függően, hogy az ajánlattevő vagy a részvételre jelentkező mikor jött létre, illetve mikor kezdte meg tevékenységét, amennyiben ezek az adatok rendelkezésre állnak. Az ajánlatkérő igazolást a sorban állásra illetve a hiteltartozásra vonatkozóan kérhet. Jelen gazdasági helyzetet tekintve illetve az építőipar helyzetét bemutatva dolgozatomban jól

látható, hogy ennek a körülménynek is különösen nehéz megfelelni, főleg azokban az esetekben, amikor egy napos sorban állás sem megengedett.

Az Európai Unióban már elterjedt gyakorlat, hogy 15 napnál rövidebb sorban állásra nem kérdeznek rá az ajánlatkérők. Kérdés, hogy a jogszabályalkotó jelen esetben miért hagyta meg azt a lehetőséget, hogy ilyen szigorúak legyenek a pénzügyi feltételek, főleg, ha a beszámoló tekintetében lazított a szabályokon?

V.6. Műszaki-szakmai alkalmasság

Az építési közbeszerzési eljárásokban az egyik legfontosabb kérdés a dokumentáció kiváltásakor a műszaki-szakmai alkalmasságnak való megfelelés. Az ajánlatkérő által elsőként megjelölt alkalmassági kritérium a megfelelő referencia csatolása. A referencia leveleket illetően számtalan probléma merül fel az építőipari cégek részéről.

Általánosan megfogalmazható probléma, hogy míg a felhívás eddig taglalt részeit gyakran jogilag jól képzett személy állítja össze, a műszaki szakmai alkalmasság igazolása terén ez a kompetencia már nem elegendő. A szakmai hozzáértés hiánya a megkövetelt alkalmassági kritérium esetében jól látható. Az új Kbt. az alkalmassági kritérium megállapításakor a kiírt kivitelezés paramétereiből indul ki. Ezért elvárható, hogy az ajánlatkérő ne kérjen jóval nagyobb értékű vagy más műszaki tartalmú referenciát annak igazolására, hogy eldöntse az ajánlattevő megfelel a szerződés teljesítésére.

Javaslatom ennél a pontnál is az ajánlatkérő nagyobb fokú ellenőrizhetősége lenne. Műszaki szempontból indokolatlan referencia bekérése azt valószínűsíti, amit az ajánlattevő már a felhívásban szereplő becsült érték és az árazatlan költségvetés megtekintésekor is tapasztalhat.

Bár az új Kbt. is kitér arra, hogy a speciális területeken kötelező a megfelelő szakmai háttér, ennek ellenőrzését az új Kbt. még mindig nem szabályozza. Javaslatom lenne, hogy megfelelő szakmai apparátussal legyen elkészítve a dokumentáció, amelyben pontosan szerepelnének a megfelelő elérhetőségei azoknak a személyeknek, akik annak összeállításáért felelősek és felvilágosítást tudnak adni annak tartalmáról.

A referencia levelek tekintetében további komoly probléma azok tartalma. Építési beruházás esetében a 310/2011. Korm. rendelet 15. § (1) bekezdés a) pontja kimondja, hogy

az eljárást megindító feladásától - nem hirdetménnyel induló eljárásokban megküldésétől – visszafelé számított megelőző öt év legjelentősebb építési beruházásainak ismertetésével; az ajánlatkérő köteles az öt év teljesítését figyelembe venni. A referencia levél tartalmát illetően a rendelet 16. § (2) bekezdése kimondja: Az (1) bekezdés a)-b) pontja szerinti igazolás, illetve nyilatkozat tartalmazza legalább a következő adatokat: a teljesítés ideje, a szerződést kötő másik fél, a szállítás vagy a szolgáltatás tárgya, az ellenszolgáltatás összege, továbbá nyilatkozni kell arról, hogy a teljesítés az előírásoknak és a szerződésnek megfelelően történt-e. Ajánlatkérő a referencia igazolás, illetve nyilatkozat tartalmi elemei között jogosult előírni az alkalmasság megállapításához szükséges további adatok megadását is.

Amennyiben az ajánlatkérő egyéb adatokat is kér a referencia levélen új referencia igazolás beszerzése szükséges, ezért fontos itt megjegyezni, hogy a jogszabályalkotó az ajánlattevőknek kedvez azzal, hogy kötelezővé tette azt is, hogy ilyen kérésre az igazolás kiállítóját jogszabály kötelezi a két napon belüli újbóli igazolás kiadására. Ez azonban a gyakorlatban nem mindig két napot vesz csak igénybe. Gondoljuk például az aláíró személyének hiányára, ami egy központi költségvetési szerv esetében nem áthidalható probléma a szigorú szabályzat miatt.

Visszatérve a referencia tartalmára még mindig félreértésekre ad okot, hogy nem tudják pontosan eldönteni az ajánlattevők, hogy alvállalkozói teljesítés esetén mi szerepeljen egy referencia levélen. Amikor egy kivitelezést megnyer egy cég és a munka 90% - át átadja alvállalkozásba, akkor ki kapja meg az igazolást az elvégzett munkáért? Kérdésként merül fel az is, hogy ugyanazon közbeszerzési eljárásban hogyan értelmezze az ajánlatkérő azt, amikor két cég ugyanarról a munkáról nyújt be referencia nyilatkozatot? Amikor pedig egyértelműen megmondható, hogy hány százalékban vettek részt a teljesítésben, hogyan lehet egyes munkanemeket szétbontani? Végül problémaként merül fel, hogy amikor az ajánlattevő saját értelmezésben kéri a referencia átalakítását az nem összeegyeztethető a mérnökökre vonatkozó jogszabályokkal és rendeletekkel.

Mindezen kérdések alátámasztására példaként az alábbi fiktív eset hozható fel: ajánlatkérő legalább 1 db, legalább 2 km hosszú és legalább 30 000 000 Ft nettó értékű szilárd burkolatú pályaszerkezet kivitelezésére vonatkozó műszaki átadás-átvétellel lezárt referenciát kért ajánlattevőktől. Ajánlattevő benyújtotta Y Város Önkormányzatától referencia nyilatkozatát, melyben az Önkormányzat igazolta, hogy a teljes útszerkezet építés 20119 m² zajlott. Ajánlatkérő alábbi hiánypótlás benyújtását kérte: Kérjük, hogy megfelelő

referenciaigazolás csatolásával pótolja a hiányosságot olyan módon, hogy a felhívásban előírt követelmény (legalább 2 km hosszúság) megállapítható legyen. Ezen hiánypótlásnak ajánlattevő azért nem tudott eleget tenni, mert az Y város polgármestere nem volt elérhető, a hiánypótlásra 4 napja volt, ezért saját maga készítette el kimutatását. Becsatolta táblázatát, melyben kimutatta, hogy az Y városban településszerkezete alapján 4 m szélességű egy sávós utak futnak. Ennek megfelelően a kiállított igazoláson szereplő 20119 m² útszerkezet építés átváltásokkal 5, 2 km útépitést takar. Ajánlattevő ajánlatát az eljárás végén érvénytelennek nyilvánította ajánlatkérő, mert a hiánypótlásban becsatolt igazolás a saját igazolása volt, nem pedig az eredeti igazolást kiállító Önkormányzat javított igazolása.

Bár ez a kifogás az eljárás végén már elfogadható indok a kizárásra, de kérdés, hogy szakmailag indokolt-e az ilyen referencia igazolást hiánypótolni? Ajánlattevői oldalról nézve újra a kellő szakmai háttér hiányára hívhatjuk fel a figyelmet. A gyakorlatban, amikor ilyen esetben az ajánlattevő panasszal él ajánlatkérő felé, gyakran találkozik olyan érvekkel, hogy a felhívásban meghatározott mértékegységeken kívül ajánlatkérőnek nem dolga az átváltással foglalkozni, ezért jogosan ítéli meg hibásan benyújtott referenciaként azt, amelyik nem szó szerint a felhívásnak megfelelő formában van benyújtva.

Úgy gondolom, hogy ez a textualista felfogás rossz irányba vezetheti a magyar közbeszerzési gyakorlatot és szűkíti annak lehetőségét, amit az új Kbt. jogalkotói szándék szerint elterjeszteni szeretnénk. Vagyis az alapelvek és a célok szem előtt tartásával a szabadabb és önállóbb ajánlati dokumentáció összeállítását és a közbeszerzési eljárás jogszerű lefolytatását. A tapasztalat azt mutatja, hogy az ajánlattevők hozzáállása alapján az ajánlatkérő bármit kérhet és, ha a gazdasági érdekei úgy kívánják meg, bárkit kihirdethet nyertesként az eljárás végén. Ez az elterjedt nézet nem tesz jót a közbeszerzési morálnak.

A műszaki-szakmai alkalmasság körében a referencián kívül az ajánlatkérő kérheti még a megfelelő szakember meglétét is a szerződés teljesítése alatt. Ezen alkalmassági kritérium megkövetelésében is komoly ellentmondások vannak a mérnöki és a jogász-közbeszerzési terület képviselői között.

Bár az új Kbt. már rendezi azt a kérdést, hogy mi a helyzet akkor, amikor egy alacsonyabb rendű intézkedés mond ellent a jogszabálynak, ezt a jogszabályi hierarchiából kiindulva eddig is hasonlóan lehetett kezelni. Az új Kbt. 3. § kimondja: E törvény szabályaitól csak annyiban lehet eltérni, amennyiben e törvény az eltérést kifejezetten megengedi. E törvény rendelkezéseinek alkalmazásakor, valamint a jogszabályban nem rendezett

kérdésekben a közbeszerzési eljárás előkészítése, lefolytatása, a szerződés megkötése és teljesítése során a közbeszerzésekre vonatkozó szabályozás céljával összhangban, a közbeszerzés alapelveinek tiszteletben tartásával kell eljárni. A közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésekre az e törvényben foglalt eltérésekkel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

Mindezeket figyelembe véve már nem lehet kérdés, hogy egy szakember alkalmassága megítélésében miért nem fogadja el ajánlatkérő a szakmai kamara által elfogadott szakmai gyakorlati éveket. Annak ellenére, hogy ez már szigorúan jogszabályi szempontból tisztázva van, a gyakorlati oldalról megközelítve továbbra sem világos, hogy miért nincs összhangban az új Kbt. a 244/2006., az építési műszaki ellenőri, valamint a felelős műszaki vezetői szakmagyakorlási jogosultság részletes szabályairól szóló Korm. rendelettel? A kormányrendelet kimondja, hogy mely szakemberek milyen kamarai jogosultságot szerezhhetnek meg, aminek szigorú szabályai vannak.

Ajánlatkérő az ajánlati felhívásban kiköti, hogy a teljesítésbe bevonni kívánt szakembernek meg kell felelnie a 244/2006. Korm. rendeletben foglaltaknak. A szakmagyakorlási jogosultságot a kamara csak abban az esetben adja ki, ha a szakember megfelel a kormányrendeletben leírtaknak:

3. § (1) Az építési műszaki ellenőri tevékenység engedélyéhez az építményszakmának megfelelő szakirányú felsőoktatásban megszerzett végzettség, vagy középfokú szakirányú végzettség szükséges. Az oklevél mellékletével és lecke-könyvvél tanúsított olyan felsőfokú végzettség is elfogadható, amelynek képzési célja, illetve a képzés szintje a kreditpontokban (vagy félévórákban) meghatározott követelményt kielégíti. Az (1) bekezdésben meghatározott végzettségeken túlmenően annak az építési műszaki ellenőrnek, aki az épület, illetve antenna, antennatartó-szerkezet és azokhoz tartozó műtárgyak, valamint az ezekkel összefüggő, illetőleg kiszolgáló építmény építésével, felújításával, átépítésével, bontásával összefüggésben végzi tevékenységét, az Országos Képzési Jegyzékben szereplő építésiműszaki ellenőr I. vagy építési műszaki ellenőr II. szakképesítéssel kell rendelkeznie. A felelős műszaki vezetői tevékenység engedélyezéséhez az építményszakmának megfelelő és az 1. mellékletben felsorolt végzettségek szükségesek. A szakmagyakorlási tevékenység engedélyezése során szakirányú középfokú képesítésnek az egyes építményszakmának megfelelő szakirányú technikus oklevél, illetve - a technikus képzés szüneteltetésének időszakában - szakirányú szakközépiskolai érettségi bizonyítvány minősül. Az az építési műszaki ellenőr, aki a (4) bekezdés szerinti

szakirányú középfokú képesítéssel rendelkeznek, csak a közbeszerzésekről szóló törvényben az építési beruházásokra megállapított nemzeti értékhatárt el nem érő beruházások esetében láthat el műszaki ellenőri tevékenységet.

Továbbá:

4. § (1) Szakmai gyakorlati időként a szakirányú végzettség megszerzését követően a kérelmezett szakmagyakorlási tevékenységi szakterületnek megfelelő

- a) építési műszaki ellenőri,
- b) felelős műszaki vezetői,
- c) építőipari kivitelezési,
- d) építésfelügyeleti,
- e) építésügyi hatósági,
- f) beruházói-műszaki,
- g) felsőoktatási intézményben építészet-műszaki szaktárgy oktatói,
- h) építészet-műszaki tervezési,
- i) építésügyi műszaki szakértői

tevékenység folytatásának időtartamát kell figyelembe venni.

(2) A szakmagyakorlási tevékenység engedélyezése során szakmai gyakorlati időként az (1) bekezdésben felsoroltak szerinti,¹³

- a) az építési műszaki ellenőr esetében
 - aa) felsőfokú képesítés esetén 3 éves,
 - ab) középfokú képesítés esetén 5 éves,

b) felelős műszaki vezető esetében a melléklet szerinti gyakorlati időt kell igazolni oly módon, hogy az előírt gyakorlati időnek a fele az (1) bekezdés a)-d) pontjai szerinti tartalmú legyen. A szakmai gyakorlat igazolásaként csak közokirat vagy teljes bizonyító erejű magánokirat fogadható el (munkáltatói, illetve az építési szakmai érdek-képviselői szerv által kiadott igazolás, továbbá munka- vagy megbízási szerződés, szakmagyakorlási tevékenységet végző személy által kiállított igazolás stb.).

Mindezeket áttekintve úgy gondolom, hogy a kamara részéről kellő szabályozottság alatt van az, hogy ki kaphatja meg a szakmai jogosultságról szóló papírt, amit be kell csatolni az ajánlati dokumentációba. Ezért fölösleges adminisztratív teher ajánlatkérőnek minden ajánlathoz új önéletrajzot és diploma másolatot bekérnie ahhoz, hogy meg tudja állapítani, alkalmas-e a szakember a munka elvégzésére. Javaslatom szerint elegendő lenne csak a kamarai jogosultságról szóló papírt benyújtani az ajánlati dokumentációban. Az alapos

átvizsgálás után még így is lehetősége van ajánlatkérőnek további igazolásokat bekérnie ajánlattevőtől, ha úgy gondolja, hogy az szükséges a döntéshez.

A műszaki-szakmai alkalmasság körében további alkalmassági kritériumként ajánlatkérő kérheti a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök bemutatását. A 310/2011. Korm. rendelet 15. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, valamint a műszaki felszereltség leírásával. Ajánlatkérő annak igazolására, hogy ajánlattevő rendelkezik ezekkel a gépekkel, kérheti egyszerű nyilatkozat becsatolását vagy a tárgyi eszköz karton másolatokat. Gyakorlati oldalról megközelítve meg kell jegyezni, hogy nem életszerű, hogy ajánlatkérő fuvarszköz meglétét kéri a szerződés teljesítéséhez, ugyanis indokolatlan fuvarparkot fenntartania kivitelező cégnek. Úgy gondolom, hogy a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök körében a bedolgozó gépek műszaki leírása vagy tárgyi eszköz kartonjuk becsatolása az ajánlati dokumentációba is elegendő alapfeltétel kell, hogy legyen a szerződés teljesítéséhez.

Tipikusan az építési beruházások esetében merülnek fel olyan visszaélések, amelyek a kiválasztási folyamatot igyekeznek leszűkíteni egy ajánlattevőre az eszközök paramétereinek meghatározásakor. Jellemző, hogy olyan paraméterekkel rendelkező eszközöket kér az ajánlatkérő, amelyek éppen csak egy ajánlattevőnek vannak a tulajdonában. Ezek a bújtatott megkülönböztetések ugyanolyan szabálysértésnek minősülnek, mint a szembetűnő, egyértelműen jogszabályba ütköző cselekedetek.¹⁷ Ennek ellenére ezt a negatív folyamatot még mindig nem sikerült megnyugtatóan rendezni a hazai közbeszerzési gyakorlatban.

V.7. Kiegészítő tájékoztatás

Az új Kbt. a kiegészítő tájékoztatás tekintetében teljesen új szabályozást vezetett be. A Kbt. 45. § (2) bekezdése kimondja, hogy a kiegészítő tájékoztatást a kérés beérkezését követően ésszerű határidőn belül, de az ajánlattételi határidő lejárta előtt legkésőbb hat nappal, gyorsított eljárás esetén legkésőbb négy nappal, hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban legkésőbb három nappal, a közbeszerzési eljárások részvételi szakaszában pedig a részvételi határidő lejárta előtt legkésőbb négy nappal kell megadni. A megfogalmazásban új

¹⁷ Dr. Monory Bulcs: Közérthető közbeszerzés közösségi keretek között, BM Duna Palota és Kiadó, Budapest, 2006. 15-16.

elem az ésszerű határidő megfogalmazás, melynek értelmében már nem csak a végső határidő van meghatározva, hanem az is, hogy a beérkező kérdésekre akár azonnal is válaszolhat az ajánlatkérő. Nagy könnyítés ez az ajánlattevők számára, azzal együtt, hogy az új rendelkezés alapján ajánlattevő bármikor tehet fel kérdést, de ajánlatkérő mérlegelése dönti el, hogy megadj-e rá a választ.

Ennek ellenére véleményem szerint a válaszadásra szánt határidőt hosszabbra kellene hagyni, mert 3 vagy 4 nap sokszor nem elegendő minden dokumentum javítására vagy beszerzésére. Javaslatom szerint az egy hét megfelelő hosszúságú időszak lenne ahhoz, hogy minden megválaszolt kérdést beépítsen az ajánlattevő az ajánlatába, de az ajánlatkérő mérlegelése alapján hosszabb időt is adhatna, ha nagyobb beruházásról van szó.

Nagyon nagy előrelépés a kartellezés elkerülése irányába, hogy a tájékoztatást ajánlatkérő úgy adja meg, hogy nem jelöli meg abban melyik gazdasági szereplő tette fel a kérdést és azt sem, hogy kiknek küldi meg a kiegészítő tájékoztatást. Bár utóbbi kikötést csak nyílt eljárásban kötelező alkalmazni. Ennek ellenére sajnálatos, hogy a törvény nem rendelkezik a helyszíni bejárásokon született jelenléti ívvel kapcsolatban, ahol a gazdasági szereplők elérhetőségei láthatóak. Ezt a jelenléti ívet ajánlatkérő csatolja az ajánlattevők részére kiküldött bejárési jegyzőkönyvhöz, így a kiegészítő tájékoztatás során elérni kívánt esélyegyenlőség csak részben teljesül az eljárás során.

A kiegészítő tájékoztatás kapcsán is szeretném érinteni az ajánlatkérő felelősségi körét. Ajánlattevői oldalról többször előforduló probléma a nem megfelelően dokumentált tájékoztatás adás. Véleményem szerint kötelezővé kellene tenni a kézhezvétel visszaigazolását, amit pontosan dokumentálva kellene vezetni, így jobban ellenőrizhető, hogy a kiegészítő tájékoztatás megérkezett-e az ajánlattevőkhöz. Bár a jogszabály kitér arra, hogy ajánlattevő felelőssége, hogy olyan elérhetőséget adjon meg, amin biztosított, hogy eljut hozzá minden információ az eljárásról, ajánlattevői „trükkök” közé tartozik az, amikor a kiegészítő tájékoztatást munkaidőn túl kézbesítik pl. pénteken este.

A gyakorlatban előállhat olyan helyzet, hogy azért lesz egy ajánlat érvénytelen, mert hiányzott belőle a kiegészítő tájékoztatásban megküldött plusz egy sor az árazatlan költségvetéshez, amit ajánlatkérő a két vagy akár három hiánypótlás után küld meg, néha órákkal később. Erre a kiegészítő tájékoztatásra már az ajánlattevő nem számít mivel az előtte beérkezett két vagy akár több kiegészítő tájékoztatás tartalmazott minden szükséges információt számára. Ilyenkor, ha az ajánlatkérő átveteti az összes, általa megküldött

kiegészítő tájékoztatást, elkerülhető az, hogy bizonyos információk nem jutnak el minden gazdasági szereplőhöz.

V.8. Hiánypótlás

Az új Kbt. a hiánypótlást és a felvilágosítás kérést összevonta, és együtt kezeli ezt a két intézményt. Legfontosabb új rendelkezés a hiánypótlás során, hogy nem lehet új gazdasági szereplőt bevonni az eljárásba. Ezt a kitételel nagyon fontos már az eljárás elején tudnia az ajánlattevőnek, mert a régi jogszabályi környezetben gyakran volt csere az alvállalkozók tekintetében a hiánypótlást követően. Továbbra sem lehet kétszer hiánypótolni ugyanazt a hibát, de megmaradt az önhíánypótlás intézménye. Valamint megmaradt a hiánypótlás során az a kitétel is, hogy hiánypótolni illetve felvilágosítást adni csak úgy lehet, hogy az nem jár az ajánlat módosításával és a jogszabály alapelveinek sérelmével. A hiánypótlás során javítható az olyan nem jelentős hiba, amely a teljes ajánlati árat vagy az értékelésre kerülő részét nem érinti és az ajánlattevők közötti versenyt nem sérti, a kialakuló sorrendet nem befolyásolja.

Építőipari közbeszerzési eljárásban a hiánypótlás legfontosabb és továbbra sem rendezett kérdése a költségvetés hiányos benyújtása. Eredetileg a jogszabályalkotó a 306/2011. Korm. rendelet szakmai egyeztetésre bocsátott tervezetében javasolta, hogy rendezzék az átalánydíjas építési szerződések esetén az árazatlan költségvetés kérdését úgy, hogy hiánypótolttathatóvá tegye azt. Ennek ellenére az elfogadott rendeletbe ez nem került bele, így továbbra is csak a Döntőbizottság meglehetősen szigorú álláspontját ismerheti ajánlattevő ezzel a kérdéssel kapcsolatban (D.145/20/2011., D.565/13/2011., D.271/12/2011., D.541/14/2011., D.351/16/2011.) illetve lehet támaszkodni még a Fővárosi Ítéltábla 4. Kf. 27 433/2010/7. ítéletére.¹⁸

V.9. Egyéb

A továbbiakban olyan egyéb pontokat kívánok megemlíteni csak felsorolás szintjén, amelyeket bővebben nem fejtek ki, de a dolgozatom témája miatt kihagyni nem lehet őket, illetve csak rövid megjegyzésem vagy javaslatom van velük kapcsolatban.

¹⁸ Fővárosi Ítéltábla Ítélete:

http://217.20.139.1:8080/static/fstemp/ACD34981CE342EC1A2AB264CCB9FABC2/KE_hirdetmenyek_Hirdetmeny.portal_35243_2010.pdf

V.9.1. Határidő

A közbeszerzési eljárásokban kiemelkedő jelentősége van a határidők betartásának. Sok bonyodalom születik az eljárás során abból, hogy az ajánlattevők (néha az ajánlatkérők sem) nem biztosak a helyes határidő számításokban. Az új Kbt. 37. § (1) bekezdése alapján az e törvényben meghatározott határidők tekintetében a napokban, hónapokban vagy években megállapított határidőbe vagy időtartamba (a továbbiakban együtt: határidő) a kezdőnap nem számít bele. Kezdőnap az nap, amelyre a határidő megkezdésére okot adó cselekmény vagy egyéb körülmény esik. Bár ez a meghatározás kellő képpen világos, mégis leginkább az előzetes vitarendezés és a jogorvoslatok megindításakor az tapasztalható, hogy ajánlatkérők nem ugyanazon időponttól kezdik a határidők számítását.

Úgy gondolom, hogy elsősorban annak tisztázása lenne szükséges, hogy mi a jogsértés tudomására jutásának dátuma. A gyakorlat ugyanis azt mutatja, hogy ebben nem biztosak az ajánlattevők. Elmondható, hogy ebben a jogszabály sem segíti az ajánlattevőket, ugyanis míg a jogorvoslat esetén pontosan meg van határozva ez a dátum, az előzetes vitarendezés estében nincsen. Különösen problémás ez a helyzet azért, mert a fent említett két eljárási cselekmény – előzetes vitarendezés, jogorvoslat – gyakran egymást követi és ilyenkor különösen fontos, hogy pontosan legyenek betartva a határidők.

V.9.2. Aránytalan ár

Mivel az aránytalan ár mindig az egyes eljárásokon benyújtott ajánlatok fényében határozható meg, ezért nehéz jogszabályilag rendezni mit is takar pontosan az aránytalan ár megfogalmazás. Éppen ezért az ilyen esetek megítélésére a Döntőbizottsági Határozatok nyújtanak segítséget az eljárásban résztvevő szereplőknek.¹⁹

Véleményem szerint az aránytalanul alacsony megajánlásokat sokkal szigorúbban kellene szankcionálni, és meghatározott arány alatt azonnali kizárást kellene, hogy eredményezzen. Sajnos a piaci viszonyok azt igazolják, hogy még mindig vannak olyan cégek (kb. 30% a vizsgált gazdasági társaságoknak - dolgozat II. fejezet) amelyek piaci ár és önköltség alatt vállalnak munkákat rontva ezzel a többi gazdasági szereplő esélyét és veszélybe sodorva saját vállalkozásukat is. Ezen kívül javasolnám, hogy legyen pozitív

¹⁹ Lásd például: Dr. Dóka Zsolt – Dr. Kirchhof Attila (szerk.): A Közbeszerzési Döntőbizottság legújabb joggyakorlata, Perfectus Kft., Szentendre, 2005. 150.-150-2

diszkrimináció és a jobb megajánlásokat, pl. munkavállalók munka körülményeinek javítása vagy bérük emelése, környezetvédelmi szabályok szélesebb körű betartása, stb. plusz pontokkal lehessen értékelni.

V.9.3. E-közbeszerzés

Nagyban könnyítené az ajánlattevők és az ajánlatkérők dokumentálási lehetőségeit, mindemellett a költséghatékony lebonyolítást is segítené, ha elegendő lenne csak digitális formában benyújtani az ajánlatokat és ellenőrzés után csak a nyertestől bekérni papír alapon az ajánlatát, amennyiben azt szükségesnek ítéli meg az ajánlatkérő.

VI. KONKLÚZIÓ

Magyarországon a jogszabályi környezetnek köszönhetően a közbeszerzés helyzete európai mértékkel mérve modern és megfelelő keretet nyújt a jogszerű eljárások lefolytatásához. Ennek ellenére a gyakorlati megvalósítás még sokszor problémákba ütközik, mert az ajánlattevők és az ajánlatkérők oldaláról sincs megfelelő hozzáállás a modern és innovatív közbeszerzési gyakorlat kialakítása felé. Ezt a hozzáállás bizonyosan idővel le fogja tudni dolgozni a hazai közbeszerzés területe, és amikor már elegendő idő telik el az új jogszabályt alkalmazva és az eljárásokat jogszerűen lefolytatva, mindkét oldal könnyen fogja követni a megfelelő sémát.

Vannak azonban olyan problémák is, amelyekre kevés befolyása lehet a két oldalnak, és ilyen jelen esetben a gazdasági válság is, amely a dolgozat témáját adó építési közbeszerzési terület résztvevőit sújtja. Azonban úgy gondolom, hogy éppen az ilyen időszakokban szükséges az, hogy sokkal érzékenyebbek legyenek mind az ajánlattevők mind az ajánlatkérők a jogszabályban és a kormányrendeletekben lefektetett elvekre. Szükséges, hogy könnyítsük a bürokratikus terhektől az eljárást és bátorítsuk a cégeket a közbeszerzésben való részvételre. Ezt rugalmasabb szabályokkal, és a gyakorlati életben valóban felmerülő problémákra való megoldások keresésével érheti el a jogszabályalkotó.

Úgy gondolom, hogy nagyobb teret kell adni a szakmai egyeztetéseknek és sokkal több konzultációt kell tartani, ahhoz, hogy a két oldal véleménye és akarata közelebb kerüljön egymáshoz. Végül is a cél egy lenne: minél több sikeres közbeszerzési eljárás lefolytatása egyszerűbben, olcsóbban és gyorsabban.

VII. IRODALOMJEGYZÉK

Szakirodalom

Dr. Dóka Zsolt – Dr. Kirchhof Attila (szerk.): A Közbeszerzési Döntőbizottság legújabb joggyakorlata, Perfectus Kft., Szentendre, 2005.

Dr. Monory Bulcs: Közérthető közbeszerzés közösségi keretek között, BM Duna Palota és Kiadó, Budapest, 2006.

Dr. Patay Géza (szerk.): A közbeszerzés joga, HVG- ORAC, Budapest, 2012.

Farkas Csaba – Kasza Péter Ferenc: A közbeszerzés hazai szabályozásának fejlődése, Acta Universitatis Szegediensis Acta Juridica et Politica, Tom. LXVII., Fasc. 6., Szeged, 2005.

Farkas Csaba: A közbeszerzésekről szóló törvény margójára, Acta Universitatis Szegediensis Acta Juridica et Politica, Tom. LXVI., Fasc. 6., Szeged, 2004.

Farkas Csaba: Ajánlattétel, ajánlatok értékelése a nyílt közbeszerzési eljárásban. Szeged, 2009.

Fribicz Gabriella (szerk.): Közbeszerzés, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2004.

Felhasznált joganyag

2011. évi CVIII. törvény a közbeszerzésekről

244/2006. (XII. 5.) Korm. rendelet az építési műszaki ellenőri, valamint a felelős műszaki vezetői szakmagyakorlási jogosultság részletes szabályairól

306/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet az építési beruházások közbeszerzésének részletes szabályairól

310/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról

A törvényjavaslat indokolása. T/3502. számú törvényjavaslat

Fővárosi Ítéltábla Ítélete

4.Kf.27.433/2010/7. szám

Cikkek, tanulmányok

Dr. Kugler Tibor: Az építési beruházások közbeszerzésének szabályai. Közbeszerzési Szemle. 2012./1. sz. 21-26.

EBRD 2010 Regional Assessment of Public Procurement Legal Frameworks, 2011.

Húzd meg, ereszd meg. A GKI Gazdaságkutató Zrt. prognózisa a magyar nemzetgazdaság 2012. I. negyedévi folyamatairól

SAJTÓANYAG. Az építőipar 2011 évi várható teljesítménye és a 2012 évi várakozások. ÉVOSZ, Budapest, 2011.

The Central and Eastern European Construction (CEEC) Research. A magyar építőipar 2012., 2012.

Internetes források

Csaba Ferenc: A vállalatok túlnyomó többsége elkerüli a közbeszerzést. Világgazdaság Online.

<http://www.vg.hu/vallalatok/reflektorban/a-vallalatok-tulnyomo-tobbsege-elkeruli-a-kozbeszerzest-376141>

letöltés ideje: 2012. 08. 12.

Dr. Perczel Zsófia: A közbeszerzés története.

<http://www.perczelzsofia.hu/kozbeszerzesi-kalauz/36-a-kozbeszerzes-toertenete>

letöltés ideje: 2012. 08.10.

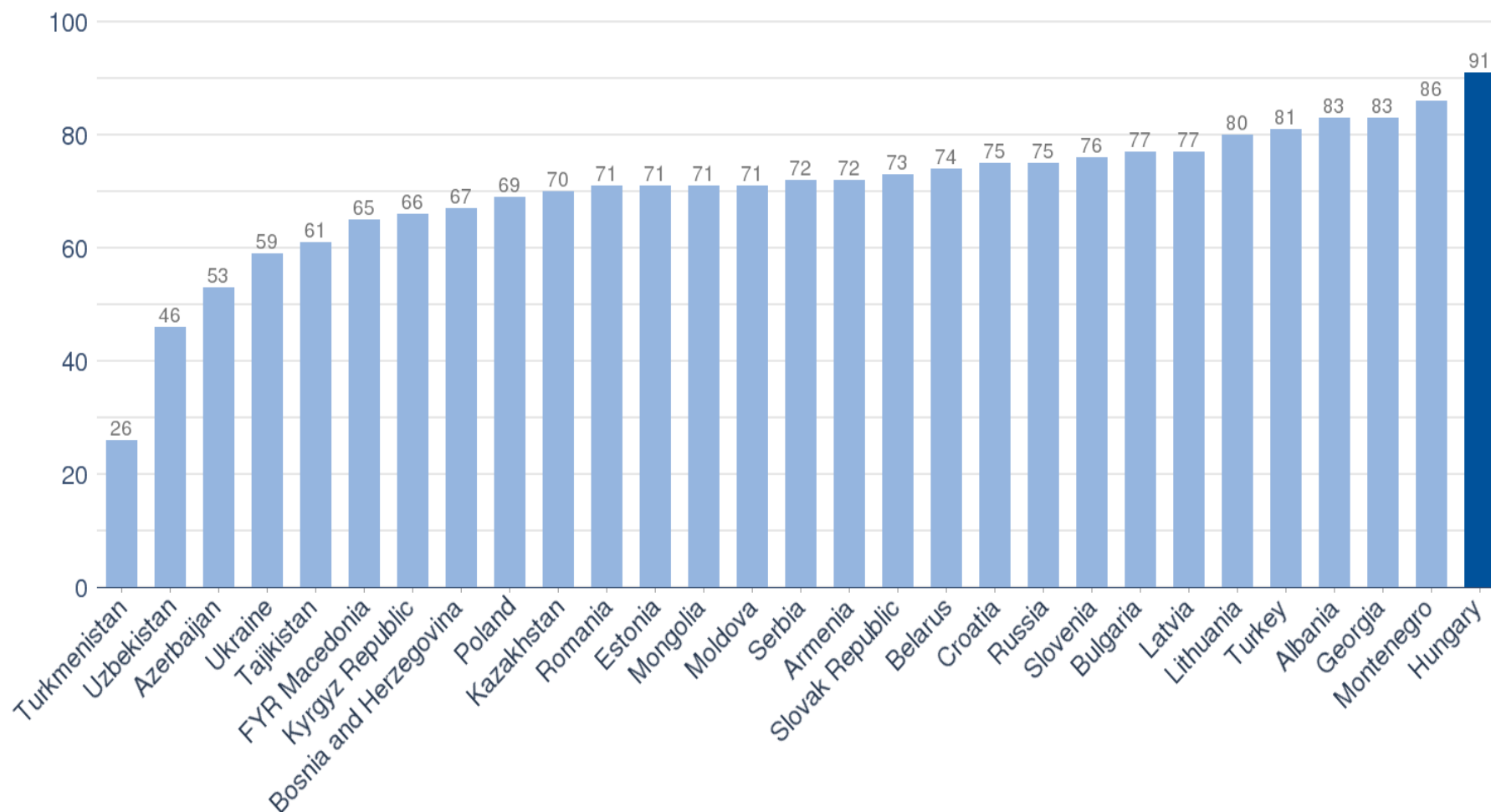
Széll Kálmán terv. Összefogás az adósság ellen.

<http://www.kormany.hu/download/4/d1/20000/Sz%C3%A9ll%20K%C3%A1lm%C3%A1n%20Terv.pdf>

leöltés ideje: 2012. 10. 20.

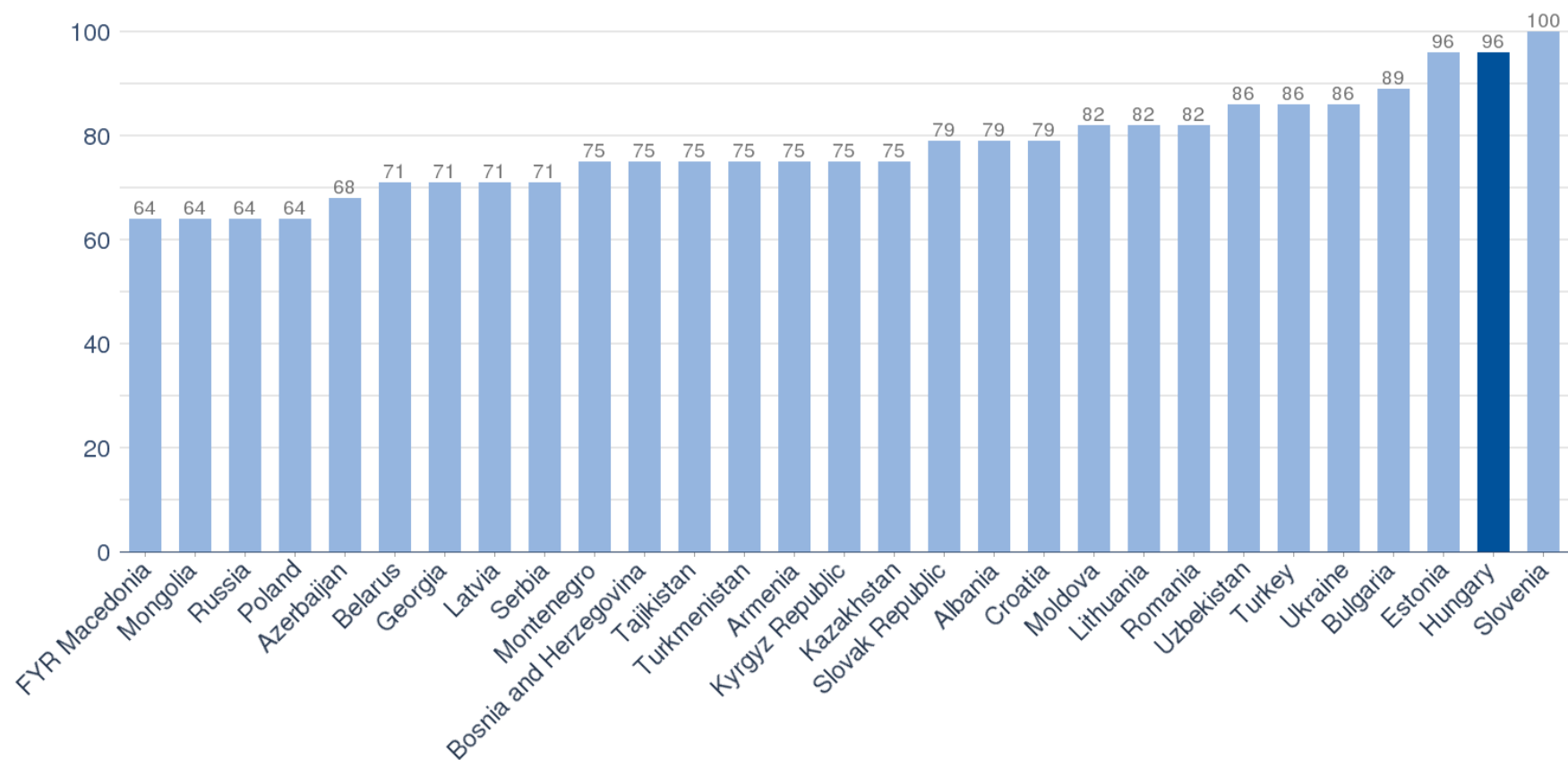
VIII. FÜGGELÉK

1. mell.

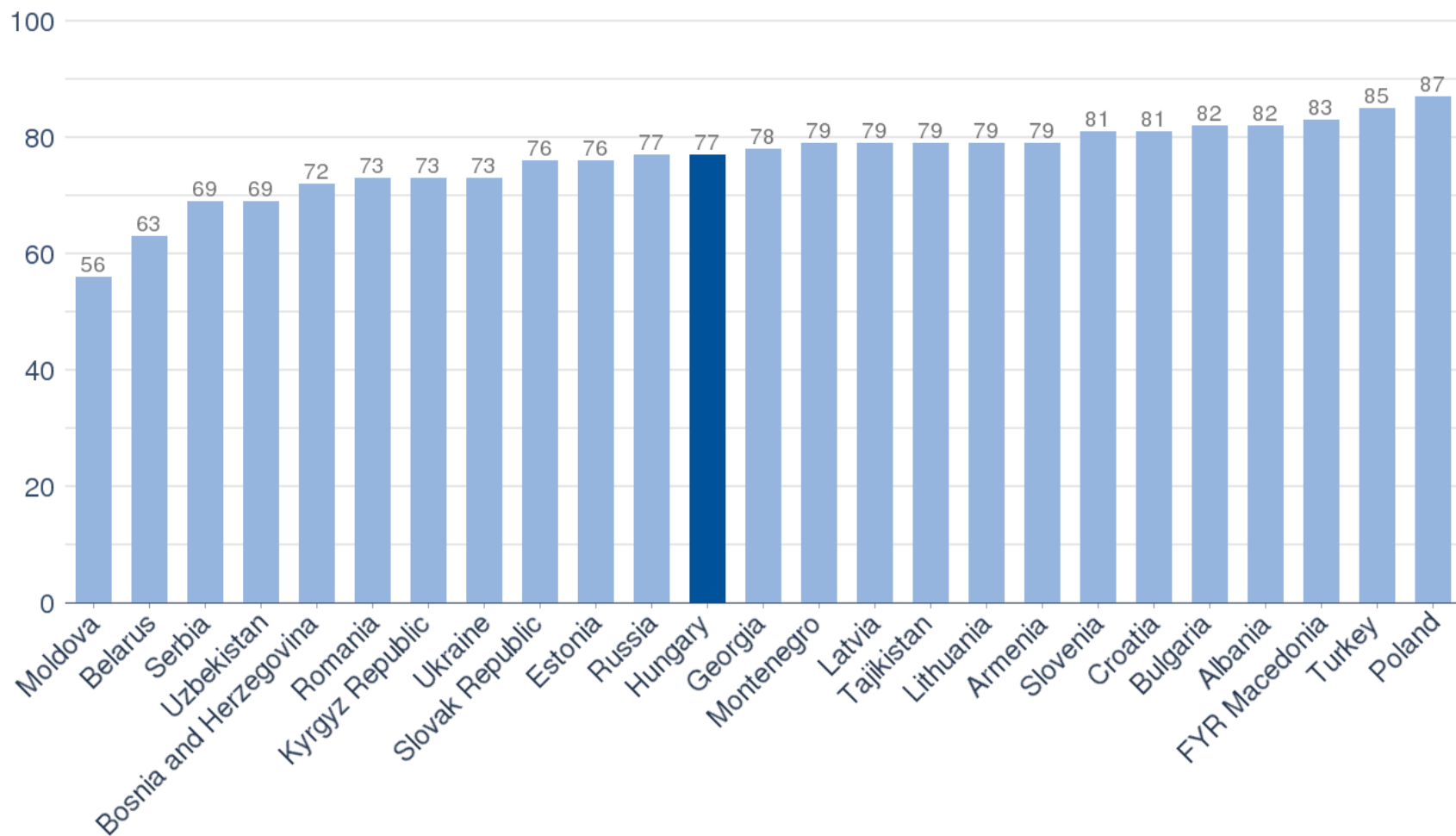
Forrás: EBRD 2010 Regional Assessment of Public Procurement Legal Frameworks.

2. mell.

Forrás: EBRD 2010 Regional Assessment of Public Procurement Legal Frameworks

3. mell.

Forrás: EBRD 2010 Regional Assessment of Public Procurement Legal Frameworks